

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА
(на прикладі ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА
ФАБРИКА «РОШЕН»»)**

Студента 2-го курсу заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
освітньо-наукової програми
«Корпоративні фінанси»
Балкового Максима Васильовича

Науковий керівник:
доктор економічних наук, професор
Варналій Захарій Степанович

Засвідчую, що в цій дипломній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань
Студент _____

Робота допущена до захисту в Екзаменаційній комісії рішенням кафедри
фінансів від «16» травня 2023 р., протокол №10.

Завідувач кафедри фінансів,
доктор економічних наук, професор
Лютий Ігор Олексійович _____

Київ – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ	
КОМПАНІЇ.....	6
1.1. Визначення поняття "капітал компанії" та його складові.....	6
1.2. Методи та інструменти управління капіталом компанії.....	15
1.3. Методика аналізу власного капіталу.....	18
Розділ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ (на прикладі ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»»)	
2.1. Характеристика структури капіталу підприємства.....	24
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства.....	29
2.3. Використання капіталу підприємства.....	35
Розділ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ	
КОМПАНІЇ.....	37
3.1. Ключові проблеми управління капіталом компанії та шляхів їх вирішення.....	37
3.2. Розроблення стратегії управління капіталом компанії.....	41
3.3. Шляхи підвищення ефективності управління капіталом компанії.....	47
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективність бізнесу залежить від управління його фінансовими ресурсами, в першу чергу власним капіталом, що є основою для стабільного розвитку та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Важливим завданням будь-якого бізнесу є залучення власного капіталу. Цей процес був би неможливий без розробки та впровадження ефективних управлінських рішень. Необхідно постійно відслідковувати зміну власного капіталу, щоб мати змогу вчасно виявити причину його динамічної зміни масштабів. Тому необхідно проаналізувати власний капітал, визначити фактори, що впливають на його зміну, сформулювати методи управління.

Рівень розробки теми дослідження у науковій літературі. Тематика управління власним капіталом знайшла відображення у працях вітчизняних науковців: З.С. Варналій, О.Й. Вівчар, Т.М. Королюк, І.О. Лютий, О.А. Нужна, М.В. Романюк, В.М. Саварин, О.О. Солодкий, В.В. Сопко, Г.М. Незборецька, А.В. Хмелевська, І.Л. Тюцяк та ін. Проблеми аналізу та управління власними коштами підприємства висвітлювали у своїх працях також зарубіжні вчені: Н. де Анастасіо, В. Ануфрієв, Ж. Дюмарше, Л. Батардон, Ф. Беста, А. Бугайова, П. Герстнер, Н. Литньова, Ф. Ляйтнер, В. Рігер, М. Медведєв, Л. Паколі, Я. Ришар. Вченими досліджено значну частину проблем, пов'язаних з управлінням власним капіталом підприємства, але деякі питання потребують подальшого дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розроблення теоретичних засад, методичних положень та практичних рекомендацій щодо процесу управління власним капіталом підприємства.

Відповідно до мети визначено такі завдання магістерської роботи:

- розкрити визначення поняття "капітал компанії" та його складові;
- охарактеризувати методи та інструменти управління капіталом компанії;

- розглянути методику аналізу власного капіталу;
- охарактеризувати структуру капіталу підприємства;
- розглянути особливості управління власним капіталом ПрАТ «Київської кондитерської фабрики «Рошен»;
- розробити шляхи вдосконалення управління власним капіталом підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління власними коштами підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні рекомендації щодо процесу управління власним капіталом підприємства в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

удосконалено:

науковий підхід щодо визначення необов'язкової активної частини організації, яку власник вкладає в господарську діяльність з метою отримання прибутку та реалізації своїх прав, які є в процес організації накопичується (вилучається) і використовується на власний розсуд власника відповідно до чинного законодавства;

набули подальшого розвитку:

теоретичні та методичні положення щодо аналізу ефективності використання власних коштів підприємства, який є методом накопичення, перетворення та використання облікової та звітної інформації та прийнятних темпів зростання бізнесу, визначення доступних джерел фінансування, оцінки обґрунтованих методів мобілізації, прогнозування позиції підприємства в ринок капіталу.

Методи дослідження. Для досягнення мети роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: історико-логічний, метод системного підходу, статистико-економічний, абстрактно-логічний. Для досягнення поставлених завдань використовуються такі методи дослідження: інформаційне моделювання – забезпечення дослідження нормативно-довідковими матеріалами; абстракція - для формування

узагальнених висновків на основі системного аналізу та синтезу теорій і практик управління капіталом підприємства, порівняння, вибіркоче дослідження аналізу управління капіталом підприємства, порівняння - для порівняння даних у часі; групування, середні та відносні величини та методи виключення при аналізі управління капіталом підприємства; графічний – для наочного відображення результатів дослідження та інші.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативні акти України, аналітичні та статистичні матеріали Державного комітету статистики України, наукові публікації, матеріали періодичних видань, наукові статті, ресурси Інтернет.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в дипломній роботі викладено деякі пропозиції щодо вдосконалення організації управління власним капіталом підприємства ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», які можуть використовувати і інші підприємства.

Обсяг та структура роботи. Робота складається із вступу, 3 розділів, 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 75 сторінках, в роботі 11 таблиць, 6 додатків, а також список використаних джерел містить 43 джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ КОМПАНІЇ

1.1. Визначення поняття «капітал компанії» та його складові

Найбільш використовуваною економічною категорією сьогодні є капітал, який є основою для створення та розвитку бізнесу з подальшим забезпеченням інтересів держави, власників і персоналу. Кожна організація, яка здійснює господарську діяльність (виробничу або комерційну), володіє певним капіталом, який представлений сукупністю матеріальних цінностей і капіталу [1].

Якщо розглядати з точки зору економічної теорії, то капітал - це вкладення суб'єктів господарювання у виробництво, товари, засоби виробництва, грошові ресурси та кошти для оплати найманої праці, що в результаті виробничої взаємодії сприяє забезпеченню збільшення цінності та добробуту підприємців. Економіка описує дві концептуальні позиції, які розкривають капітал.

Перша концепція фізичної природи капіталу розкриває його через виробничі можливості суб'єкта господарювання і включає до складу капіталу всю сукупність його виробничих можливостей.

Друга концепція економічної природи капіталу дозволяє визначити його з чистими активами господарських одиниць.

Ці дві концепції створюють різні підходи до розуміння та вимірювання капіталу компанії, які є важливими як у контексті оцінки вартості компанії та її фінансових результатів, так і є основою різних типів балансів, які пояснюють подвійний той самий облік система входу [2].

Виходячи з вищевикладеного, капітал підприємства – це частина ресурсів, які підприємство використовує в господарсько-фінансовому обороті, які утворюють прибуток.

Венчурний капітал характеризується різноманітністю видів і систематизується за багатьма категоріями.

Структура джерел формування активів (капіталу) представлена основними елементами: власним капіталом і залученим (позиковим) капіталом.

Економічний потенціал і сталий розвиток господарської діяльності будь-якої господарської організації значною мірою залежить від наявності та збільшення власного капіталу.

Він необхідний для становлення і діяльності суб'єкта підприємницької діяльності, забезпечує умови для формування активів і економічного розвитку і одночасно є гарантом інтересів власників організації та її кредиторів.

За покладеною на неї функцією частка займає важливе місце в системі показників, що характеризують фінансовий стан організації, але в той же час є однією з найбільш неоднозначних фінансово-облікових категорій.

В економічній літературі автори в основному виокремлюють два концептуальні підходи до дослідження змісту чистої вартості капіталу в тлумаченні поняття «капітал» – економічний (у межах еволюції економічної теорії) та бухгалтерський (у межах еволюції бухгалтерського обліку). Однак їх суть можна трактувати по-різному.

Так, В.В. Ковальов зазначає, що «перша концепція говорить про те, що під капіталом необхідно розуміти сукупність ресурсів, це загальний дохід суспільства в цілому та його окремих елементів, а отже, крім підприємства, капітал — це сукупність виробничих здібностей.

Відповідно до цієї концепції сума капіталу розраховується як сума бухгалтерського балансу для активу. Відповідно до другого значення капітал трактується як інтерес власників бізнесу в його активах і його вартість дорівнює сумі чистих активів» [3].

Трактування капіталу в контексті економічного підходу не може бути чітко визначено, оскільки на різних етапах розвитку економічної теорії, в

контексті дослідницьких напрямків різних шкіл, він зазнавав змін і нових форм, типів і моментів капіталу виділялися, які доповнюють і розвивають його істотні характеристики.

Тому у зв'язку з тлумаченням цього визначення на рівні суб'єкта господарювання варто звернути увагу на визначення Г.В. Савицької, згідно з якою капітал може одночасно характеризувати як активний потенціал, так і джерело його фінансування [44, с. 134].

У свою чергу, облікова концепція об'єднує низку інших напрямків у дослідженні сутності власного капіталу, що зближує її з економічною концепцією, а тому зміст бухгалтерського підходу не слід подавати у суттєво спрощеному вигляді та вимагає більшого детальний огляд.

Водночас різноманітність виділених підходів до визначення сутності частки в контексті дослідження економічної науки та бухгалтерського обліку, їх взаємозв'язок (*Додаток А*).

Огляд спеціальної економічної літератури засвідчив наявність різноманітних визначень частки, які часто суперечать одне одному, що не дозволяє чітко визначити її економічну сутність та поняття категорії в обліково-аналітичній практиці суб'єктів господарювання.

Причини дискусійного характеру щодо визначення сутності власного капіталу організації в системі бухгалтерського обліку полягають у становленні та розвитку правового (центральним об'єктом бухгалтерського обліку став рахунок «Капітал») і фінансового (об'єкт економічні відносини є тією ж організацією) бухгалтерських концепцій, які є відправною точкою для формування сучасної системи бухгалтерського обліку та формування частин балансу на основі модифікації наступних балансових рівнянь:

1) рівняння балансу, в якому капітал - це різниця між вартістю активів і пасивів.

2) рівняння балансу, в якому активи дорівнюють сумі пасивів і капіталу (модифікація рівняння балансу).

3) рівняння балансу, де активи дорівнюють пасивам [3].

Якщо він ґрунтується на рівняннях балансу, де капітал у системі бухгалтерського обліку відображає інвестиції власника, то потреба в додатковому роз'ясненні значення «Капіталу» як такого втрачає сенс.

Проте, по-перше, така позиція не враховує поглядів економістів, погляди яких базуються на економічному концептуальному підході, а по-друге, вона некоректно вказує на суть визначення, що потребує додаткового уточнення щодо залежності капіталу за сумою активів і зобов'язань як основних об'єктів бухгалтерського обліку та фінансового аналізу та за методикою розрахунку.

Тому для усунення суперечностей у поняттях «капітал» і «власний капітал» у бухгалтерському обліку та інших фінансових науках слід залишити формулювання «власний». Така позиція при визначенні цих дефініцій дозволяє виділити та визначити позицію чистої вартості в системі фінансових показників по відношенню до капіталу [14].

Крім того, в економічній літературі існує також юридичний підхід до визначення сутності визначення поняття «власний капітал».

При цьому, залежно від точки зору, вони бувають:

1. Усі зобов'язання організації перед її власниками.
2. Сукупність прав і вимог власників до організації. Отже, правовий аспект визначення поняття «Власний капітал» характеризує залишковий принцип розподілу вимог власників за отриманими прибутками та активами, не обтяжених зобов'язаннями перед іншими кредиторами. Цей же капітал характеризується як позитивними рисами, так і недоліками, наведеними в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Переваги та недоліки використання власного капіталу

Недоліки	Переваги
<p>В умовах України власний капітал, як правило, має більшу здатність генерувати прибуток у всіх сферах діяльності, оскільки його використання не вимагає сплати позикових відсотків. При цьому дивіденди в більшості компаній (вартість власного капіталу) в Україні є мінімальними.</p>	<p>Невикористана можливість підвищити норму прибутку на власний капітал за рахунок запозичення фінансового капіталу.</p>
<p>Власний капітал забезпечує фінансово стабільний розвиток підприємства, є гарантією його платоспроможності в довгостроковій перспективі, мінімізує ризик банкрутства.</p>	<p>Обмеження рівня залученості і, отже, розширення операційної та інвестиційної діяльності в період сприятливих обставин. Збирання акцій пов'язане з такими довготривалими процесами, як капіталізація прибутку, випуск акцій. Якщо в період поживавлення і розвитку ділової активності підприємство робитиме ставку на зростання тільки за рахунок власного капіталу, то до моменту його збільшення сприятливі умови для розширення виробництва або підвищення інвестиційної активності можуть зникнути.</p>
<p>Простота залучення – рішення щодо збільшення статутного капіталу приймаються власниками без згоди інших суб'єктів господарювання. Якщо компанія має прибуток після оподаткування, то після покриття з неї обов'язкових і необов'язкових платежів (погашення кредиту, сплата штрафів, виплата дивідендів) компанія за рішенням власників додає решту прибутку до власного капіталу.</p>	<p>Додаткова емісія акцій передбачає потенційний ризик придбання акцій сторонніми інвесторами, зміну політики компанії, зміну керівництва</p>

Джерело: складено автором на основі [6,7]

Таким чином, на основі проведеного дослідження та узагальнення викладених концептуальних підходів та дискусійних термінологічних проблем у дослідженні сутності справедливості теоретично задокументовано та уточнено зміст її визначення, суть якого полягає у виокремленні її характерної ідентифікації.

Характеристика: по-перше, як елемент бухгалтерської (фінансової) звітності власний капітал та показник оцінки вартості бізнесу входять до складу активів за мінусом пасивів, що відповідає витратному підходу до визначення його вартості. по-друге, власний капітал відображає частку, що залишилася власника в активах організації, яка забезпечує його право на повернення належної власнику частки в разі ліквідації організації (правовий підхід). по-третє, власний капітал, вкладений власником при створенні організації, зазнає змін у процесі господарської діяльності і використовується на розсуд власника (капіталізується, вилучається у вигляді дивідендів, вилучається у разі припинення членства у складі засновників (учасників), що забезпечує право власності на володіння, користування та розпорядження майном на власний розсуд та відповідно до закону; по-четверте, метою вкладення засновниками (учасниками) є на отримання дивідендів (доходу) за своїми акціями (частками) у вигляді відрахувань від прибутку організації після оподаткування, що у встановлених законом випадках може встановлювати його право на участь у п'ятому розподілі прибутку суб'єкта господарювання. Крім отримання дивідендів (доходів) від вкладених коштів, власник може мати право управління фінансовою діяльністю організації відповідно до належних йому часток [28, с. 118].

Сукупність цих ідентифікаційних ознак дозволила сформулювати наступне визначення дефініції «позиція в капіталі», згідно з яким пропонується розуміти частину активів організації, не обтяжену зобов'язаннями, вкладену власником у фінансову діяльність з метою отримання прибутку та реалізації своїх прав, які накопичуються

(вилучаються) в процесі діяльності організації та використовуються власником на його розсуд і відповідно до чинного законодавства.

Власний капітал може дати уявлення про фінансову стабільність суб'єкта господарювання, а також про управлінські можливості організації. Кінцевий фінансовий результат бізнесу: прибуток і показники прибутковості значною мірою залежать від суми власного капіталу та рівня ефективності, з якою він використовується.

Структура власного капіталу підприємства представлена на рис. 1.1.

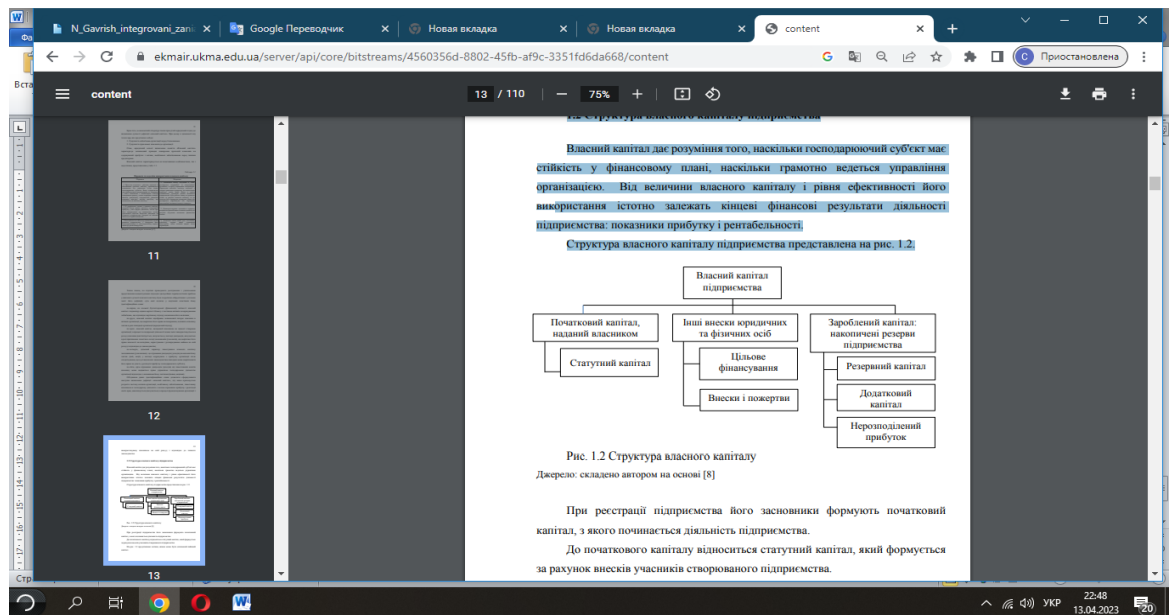

Рис. 1.1. Структура власного капіталу

Джерело: складено автором на основі [8]

При реєстрації компанії її засновники складають початковий капітал, з якого починається діяльність компанії.

Початковий капітал включає затверджений капітал, який формується за рахунок внесків учасників підприємства, що створюється.

На рис. 1.2 представлені активи, якими може бути оплачений статутний капітал.

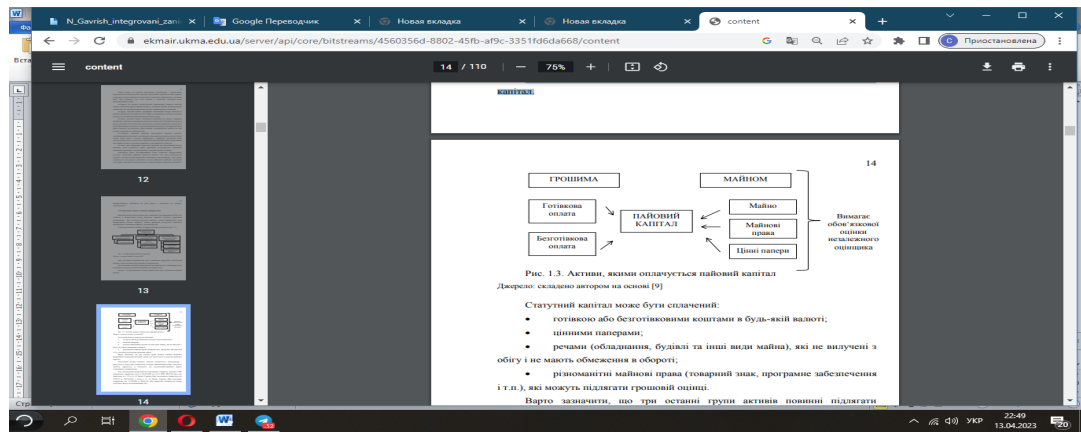

Рис. 1.2. Активи, якими оплачується пайовий капітал

Джерело: складено автором на основі [9, с. 145]

Статутний капітал може бути сплачений:

- готівкові та безготівкові кошти в будь-якій валюті;
- цінними паперами;
- предмети, не вилучені з обігу і не підпадають під обмеження обігу (обладнання, споруди та інші види майна);
- різні майнові права (торговельні марки, програмне забезпечення тощо), які можуть вимагати грошової оцінки.

Варто зазначити, що останні три групи активів повинні бути оцінені професійними експертами для визначення їх справжньої ринкової вартості. Початковий розмір статутного капіталу визначається засновниками і фіксується в установчому або установчому договорі.

Мінімальний розмір статутного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства, яке створюється.

Отже, мінімальний розмір капіталу акціонерного товариства становить 1250 мінімальних розмірів заробітної плати, що передбачено ст. 52 та ст. 65 Закону України «Про господарські товариства» від 19 лютого 1991 року № 1576-XII [37] та ст. Стаття 14 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI [36].

Для приватних підприємств відсутня регламентація розміру статутного фонду [10].

Інші внески юридичних та фізичних осіб включають внески та пожертви, які вважаються дискреційними доходами, та цільове фінансування, яке може включати кошти з різних бюджетів, а також інші юридичні та фізичні особи, отримані бізнесом виключно на конкретну мету.

Кошти, отримані на цільове фінансування, повинні витратитися відповідно до сформованих і затверджених кошторисів по тих призначеннях, які в них зазначені. За дані отримані грошові кошти підприємство повинно звітувати.

Капітальні або резервні фонди, зароблені підприємствами, включають:

- резервний капітал;
- додатковий капітал;
- нерозподілений прибуток (нерозподілені збитки).

Резервний капітал використовується для:

- страхування збитків;
- викуп акцій товариства, коли немає іншого шляху;
- погашення облігацій, якщо у компанії немає інших коштів [17].

Додатковий капітал є частиною власних коштів компанії і являє собою певний буфер фінансової безпеки, який компанія може використати у разі будь-якого істотного негативного впливу на бізнес.

Суми, за рахунок яких формується додатковий капітал, вказані на рис.

1.3

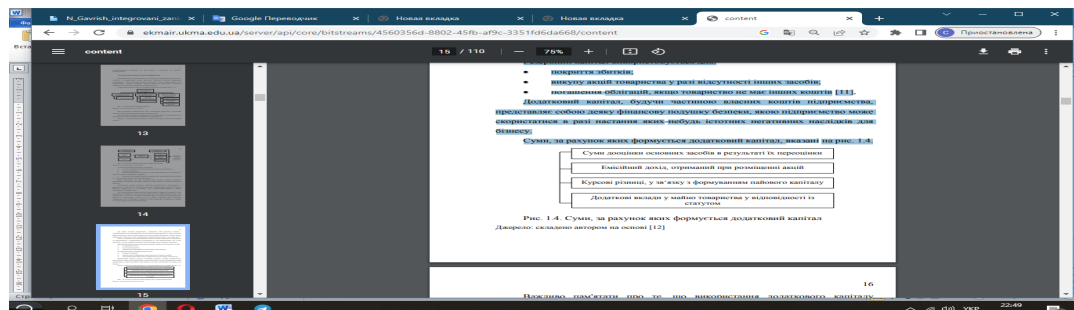

Рис. 1.3. Суми, за рахунок яких формується додатковий капітал

Джерело: складено автором на основі [12, с. 209].

Тому, на наш погляд, значущість узагальнення набору ознак класифікації власного капіталу залежить від доцільності врахування його багаторівневості, де вищі рівні ієрархії ознак класифікації власного капіталу породжені його складовими елементами та основними елементами. Функція добросовісного виконання.

Нижчі рівні ієрархії ознак таксономії власного капіталу визначаються з точки зору їх окремих компонентів і функцій. Це відкрита група слідчих інтересів.

Проте об'єднуючим фактором, що визначає такі групи, може бути врахування показників власного капіталу в ході господарської діяльності. Проте врахування цієї ефективності є фактором, який зменшує невизначеність при розгляді багатогранних наслідків того самого набору визначень власного капіталу.

Таким чином, наведені коментарі дозволяють визначити та по суті зрозуміти таксономічні характеристики власного капіталу: таксономічні характеристики власного капіталу узагальнюють характеристики його ефективності під час функціонування конкретного економічного суб'єкта, що відображено в покладених на нього функціях. Він враховує його структурні елементи.

1.2. Методи та інструменти управління капіталом компанії.

Ефективність існування бізнесу залежить насамперед від здатності менеджерів співпрацювати з капіталом, оскільки це відображає фінансові процеси бізнесу та його загальний стан. У цьому контексті капітал розуміється в його класичній формі, яка поєднує в собі основний і оборотний капітал бізнесу та грошові кошти, оскільки крім фактичного фізичного капіталу, існує також людський капітал, технологічна та ринкова інформація, знання, інтелектуальний капітал, іноді відіграють дедалі більшу роль, і потоки капіталу поступово перенаправляються на них [2].

Тому з розвитком економіки зрозуміти зміст капіталу та механізм його дії об'єктивно важко. Управління капіталом здійснюється системно з використанням принципів і методології прийняття управлінських рішень, що безпосередньо пов'язано з ефективністю його використання.

Оптимальне управління капіталом підприємства забезпечується такими фундаментальними принципами:

- інтеграція з загальними системами управління підприємством.
- комплексність прийняття управлінських рішень.
- високодинамічний менеджмент.
- різні підходи до розробки персональних управлінських рішень.
- орієнтація на стратегічні цілі розвитку компанії [2].

Основною метою управління капіталом є максимізація ринкової вартості бізнесу, що забезпечує максимізацію добробуту власників бізнесу в поточному та майбутньому періоді.

Управління венчурним капіталом спрямоване на вирішення наступних основних завдань:

- формування достатнього капіталу, який забезпечить необхідну швидкість економічного розвитку підприємства.
- оптимізація розподілу створеного капіталу за видами діяльності та сферами використання.
- умови забезпечення максимального прибутку на капітал при запланованому рівні фінансового ризику.
- забезпечення мінімізації фінансових ризиків, пов'язаних з використанням капіталу, при запланованій прибутковості;
- забезпечення фінансової стійкості бізнесу в період його розвитку.
- забезпечення належного фінансового контролю бізнесу з боку засновників.
- забезпечити підприємствам достатню фінансову гнучкість.
- оптимізація оборотності капіталу.
- забезпечити своєчасне реінвестування капіталу [2].

Особливе місце в ринкових умовах займають методи управління фінансами.

Важелі господарського механізму відповідають соціально-економічній природі комерції і є одним із факторів розвитку виробництва й обміну на ринкових засадах. Використання та удосконалення таких економічних важелів, як господарські розрахунки, планування, механізми ціноутворення та раціонального оподаткування сприятимуть створенню надійного економічного механізму та активізації економічного механізму України [3].

Одним із стратегічних методів управління корпоративним капіталом є планування витрат на виробництво та реалізацію продукції. Це дуже важливо при визначенні оптимальної цінової політики. Необхідною умовою є роздільне планування змінних і постійних витрат і визначення найбільш економічного розміру запасів. Неформальні методи базуються на аналітичних характеристиках тих, хто приймає бізнес-рішення.

Це набір логічних прийомів і методів для вибору найкращого рішення і для теоретичного порівняння альтернативних рішень з урахуванням накопиченого досвіду.

Для успішного управління капіталом керівництво компанії може використовувати різні методи, такі як:

- вибір політики щодо формування та використання різних елементів статутного капіталу: резервів, додаткового прибутку, нерозподіленого прибутку.
- скористайтеся можливостями торгівлі акціями, щоб торгувати власними акціями, а також випускати облігації.
- проводити продуману політику залучення коштів з кредитних джерел, шукаючи найбільш прийнятний спосіб.
- розробка дивідендної політики, спрямованої на підтримку добробуту акціонерів [8].

Реалізація запропонованих вище методів і прийомів управління капіталом створить основу для забезпечення високих темпів розвитку

ресурсного потенціалу підприємства, дозволить підприємству повною мірою реалізувати поставлені перед ним цілі та завдання, особливо щодо ефективного використання та відтворення капіталу.

Підсумовуючи все вищесказане, зазначимо, що розробка методології управління капіталом повинна базуватися на науково обґрунтованих принципах і правилах поведінки, які виражають динамічність і чутливість до змін умов, планових результатів виробничо-господарської діяльності, інтегрованість у загальне управління. система бізнесу.

1.3. Методика аналізу власного капіталу

Аналіз використання та ефективності власного капіталу є одним із найважливіших напрямів оцінки фінансового стану та загальної оцінки ефективності всієї фінансово-господарської діяльності.

Як видно, власний капітал є необхідною умовою та об'єктивною основою створення та діяльності будь-якого підприємства. Обсяг власних коштів та їх ефективне використання створюють умови для забезпечення фінансової незалежності, що є одним із факторів фінансової стійкості [14].

Різні області аналізу та методології, що використовуються в цьому випадку, дозволяють оцінити різні аспекти фінансової ситуації та служать для задоволення потреб різних внутрішніх і зовнішніх користувачів. Тому одним із найважливіших показників рівня ефективності будь-якої господарської діяльності є динаміка власного капіталу.

Динамічний аналіз, заснований не тільки на вивченні динаміки власного капіталу, а й його складових, дозволяє отримати інформацію про фінансові можливості підприємства підтримувати фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх ресурсів.

Позитивна динаміка власного капіталу свідчить про збільшення частки власності, що створює умови для підвищення фінансової незалежності, а також фінансової стабільності та інвестиційної привабливості. І навпаки,

зменшення розміру власного капіталу часто є наслідком неефективної господарської діяльності при цьому, оцінюючи результати позитивної динаміки, слід враховувати такі характеристики, як якість зростання, під якою слід розуміти як причина зростання запасу. Відомо, що розмір статутного капіталу може бути збільшений за рахунок будь-якої його складової (власного, додаткового, резервів, нерозподіленого прибутку) [1].

Однак роль кожного елемента та його функція далеко не ясні.

Таким чином, збільшення статутного капіталу супроводжується збільшенням кількості акціонерів, а отже, учасників процесу управління компанією та кількості претендентів на виплату дивідендів. Збільшення додаткового капіталу та державного резерву має певні обмеження, і лише збільшення нерозподіленого прибутку є доказом корпоративної ефективності, тому зовнішні користувачі зазвичай звертають увагу на ті компанії, які збільшують власний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку [15].

Інший підхід - це структурний аналіз. Що стосується аналізу прав та інтересів, то його можна розглядати з двох аспектів:

- З точки зору всієї структури капіталу (при цьому його частка, як уже зазначалося, є одним із критеріїв економічної незалежності та фінансової стійкості).
- З точки зору структури акціонерного капіталу.

При цьому визначається частка кожного елемента власного капіталу [16].

Найважливішим напрямом аналізу є оцінка та аналіз ефективності використання власного капіталу, основним кількісним критерієм якого є рентабельність цього ж капіталу (або норма рентабельності власного капіталу). Цей показник використовується як найважливіший критерій прийняття рішень різними групами користувачів.

При цьому розмір і динаміка індексу прибутковості цікавить зовнішніх користувачів. Інтереси внутрішніх користувачів значно ширші, оскільки їм

важливо отримувати інформацію не лише про оціночну інформацію, а й інформацію, що дозволяє ефективно управляти розміром власного капіталу.

У цьому контексті аналітична робота ускладнюється тим, що аналіз покликаний не тільки дати оцінку, а й визначити фактори, які позитивно впливають на обсяг та ефективність використання власного капіталу, а також фактори, що обмежують позитивну динаміку.

Вирішення цього завдання можливе в контексті факторного аналізу [17].

Відомо, що використання методу факторного аналізу передбачає побудову факторних моделей, до складу яких входять певні фактори, залежність від яких і вплив на результуючу характеристику може бути як детермінованим, так і стохастичним. Вибір факторів і можливість створення таких факторних моделей залежать від цілей аналізу і, отже, від його суб'єктів.

Звичайно, прийняття різноманітних управлінських рішень потребує побудови різноманітних моделей. В аналітичній практиці використовується велика різноманітність таких моделей, але більшість з них орієнтована на потреби зовнішніх груп користувачів (хоча в цьому контексті не варто протиставляти інтереси різних груп користувачів, оскільки вони здебільшого збігаються) [18].

Так, моделі Dupont широко відомі і використовуються на практиці. Зокрема, велику популярність у теорії та практиці набула модель, що є результатом розширення оригінальної моделі рентабельності власного капіталу (1.1.), яка визначається як відношення чистого прибутку до суми власного капіталу :

де ЧП – чистий прибуток;

ВК – величина власного капіталу;

В – виручка від реалізації продукції;

A – середньорічна величина активів.

Отримана таким чином модель дає можливість кількісно оцінити вплив на рентабельність власного капіталу таких факторів, як рентабельність продажів, оборотність капіталу та його структура, що пов'язує ефективність власного капіталу з ефективністю поточної діяльності [19].

У той же час потреби внутрішнього менеджменту більш різноманітні і ставлять перед аналітиками низку завдань, які також досить успішно можна вирішити за допомогою методу факторного аналізу. Також необхідно знати, що розпорядження та надходження власних коштів необхідно аналізувати окремо.

Н.Н. Ілішева зазначає: «За результатами аналітичних розрахунків робиться висновок про основні фактори, що призвели до входження і виходу одного і того ж капіталу організації та їх вплив на зміну його вартості в звітному році в порівнянні з дані попереднього року [19, с. 206].

Сам висновок допомагає визначити динаміку руху власного капіталу. При аналізі власного капіталу аналітики використовують певні коефіцієнти та коефіцієнти, які однаково важливі для висновків про діяльність власного капіталу.

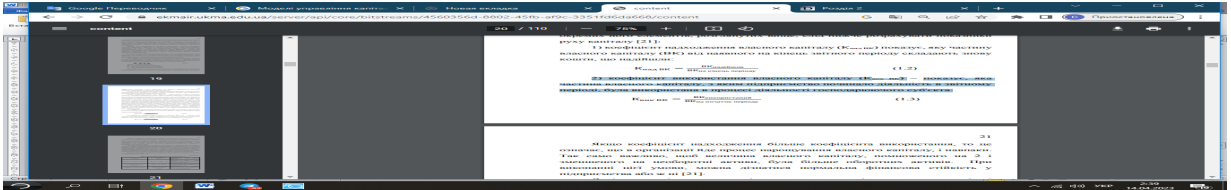
Пріоритетний показник важко визначити, на відміну від вивчення інших аналізів облікових даних, таких як, наприклад, матеріальні запаси, де важливе значення має їх кількісна зміна, матеріалоемність і матеріаломісткість.

І. Пожидаєва вважає, що крім більш простих процедур оцінки динаміки власного капіталу та його окремих складових, розглянутих вище, слід розраховувати такі показники руху капіталу [33, с. 178]:

1) коефіцієнт доходу від власного капіталу (Кнад ВК) (1.2) показує, яку частину наявного власного капіталу (ВК) на кінець звітного періоду склали повторно отримані кошти:

2) Коефіцієнт використання власного капіталу (Квик ВК) (1.3) — показує, яка частина власного капіталу, який компанія почала працювати протягом звітного періоду, яка була використана в діяльності суб'єкта господарювання:

Якщо коефіцієнт доходу більший за коефіцієнт використання, це означає, що організація перебуває в процесі генерування власного капіталу, і навпаки.

Також важливо, щоб сума власного капіталу, помножена на 2 і зменшена на оборотні активи, була більшою за оборотні активи. При дотриманні цієї умови можна визначити, чи має підприємство нормальну фінансову стійкість чи ні [23].

Дані аналізу власного капіталу допомагають компанії зрозуміти та вивчити джерела формування капіталу компанії. Незважаючи на те, що це джерело багатства компанії знаходиться в пасивах і, як відомо, в них прописані зобов'язання компанії, вони такими не є. По суті, власний капітал — це джерело фінансування бізнесу, який створений інвесторами або акціонерами і лише формально може називатися пасивами компанії. Проте власний капітал включає позиковий капітал, який є просто зобов'язанням.

Таким чином, аналіз ефективності використання власного капіталу підприємства — це метод накопичення, перетворення та використання облікової та інформаційної інформації, метою якого є: оцінка поточного та перспективного фінансового стану підприємства, тобто використання власного та позикового капіталу, обґрунтувати можливі темпи зростання бізнесу з позиції забезпечення джерелами фінансування, спрогнозувати

позицію підприємства на ринку капіталу. Тому отримання даних про власний капітал є найважливішим, оскільки воно може показати не тільки те, які кошти були сформовані на початку, але й нерозподілений прибуток, як капітал, придбаний у результаті діяльності протягом певного облікового періоду.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ (НА
ПРИКЛАДІ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА
«РОШЕН»»)

2.1. Характеристика структури капіталу підприємства

Аналіз складу та структури капіталу ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» (далі ПрАТ «ККФ «Рошен») необхідно динамічно аналізувати на основі даних балансу. Основними завданнями цього аналізу є:

- оцініть склад і структуру капіталу на початку та в кінці періоду аналізу.
- вивчення динаміки складу і структури капіталу за звітний період.
- аналіз напрямків використання коштів на основі горизонтального та вертикального аналізу.

Інформація, наведена в пасиві балансу, дозволяє визначити, що змінилося в складі і структурі власного і позикового капіталу, яка сума залучена в організації довгостроковими і короткостроковими циклами позикового фінансування [30].

У таблиці 2.1 наведено результати аналізу динаміки джерел капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен».

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки обсягу капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен»
за 2020-2022 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020	
	2020	2021	2022	+/-	%
Власний капітал	531254	532741	549654	+13911	2,4
Позиковий капітал	123735	231453	443234	+318321	263,2
Разом	654989	763194	976543	+335321	50,6

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

Як видно з табл. 2.1 у 2022 році розмір власного капіталу порівняно з 2020 роком збільшився на 13910 тис. грн.

Збільшення статутного капіталу організації є позитивним фактором і свідчить про підвищення її фінансової стійкості. При цьому на здійснення своєї діяльності організація додатково залучила 442,638 тис. грн. позикових коштів, що на 257,4% більше, ніж у 2020 році. Збільшення власного капіталу в основному свідчить про зниження фінансового ризику в самій організації. Наявність великого розміру позикового капіталу може призвести до порушення стійкості організації, а також до зниження фінансової стійкості організації.

На рис.2.1. наведено зміну розміру статутного капіталу та позикового капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» за період 2020-2022 рр. Збільшення як власного, так і позикового капіталу є постійним для будь-якої організації.

У 2021 році порівняно з 2020 роком розмір позикового капіталу зріс на 691 тис. грн., що свідчить про укладення нових кредитних договорів, збільшення суми короткострокових та довгострокових зобов'язань.

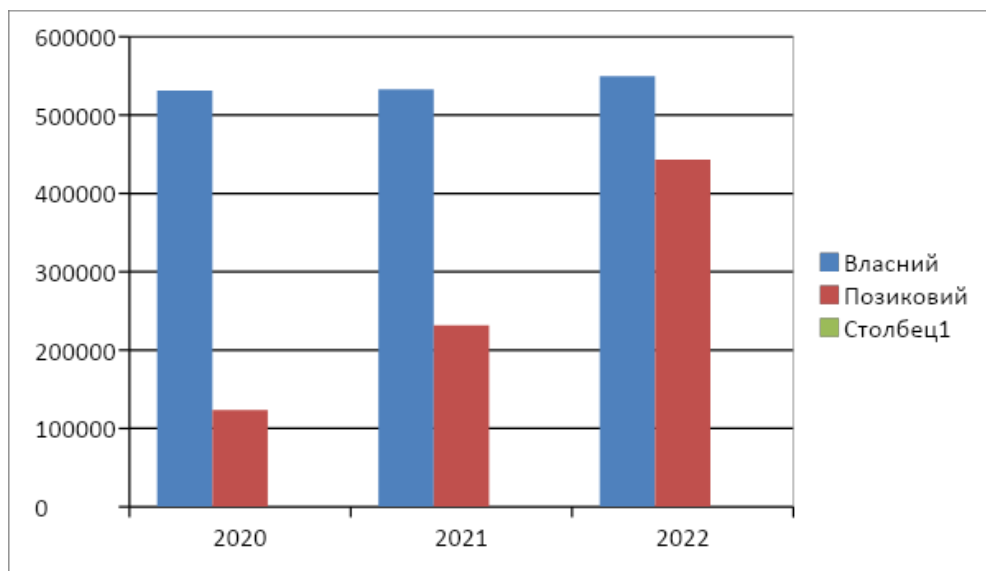

Рис. 2.1. Динаміка джерел капіталу ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за період 2020-2022рр., тис. грн

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

Важливе місце в аналізі капіталу займає аналіз структури джерел капіталу. Кожна організація повинна прагнути підтримувати оптимальну структуру джерел капіталу для свого успішного функціонування.

У сучасних умовах структура капіталу є тим чинником, який безпосередньо впливає на фінансовий баланс організації - її довгострокову платоспроможність, дохід, прибутковість.

Аналіз структури джерел капіталу в ПрАТ «ККФ «Рошен» представлено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз структури обсягу капіталу ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2020-2022 рр., тис. грн

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020	
	2020	2021	2022	+/-	%
Власний капітал	55,5	67,8	55,4	-13,1	-12,4
Позиковий капітал	44,5	32,2	44,5	+13,4	+12,4
Разом	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

Таким чином, питома вага власного капіталу в загальній структурі капіталу організації має тенденцію до зниження і в 2022 році в порівнянні з 2020 роком зменшилася на 25,8%, що призвело до одночасного збільшення частки позикового капіталу і пов'язано зі збільшенням на суму кредитів і позик.

У зв'язку з тим, що власного капіталу недостатньо для фінансування активів, необхідно проаналізувати використання власного капіталу. Власний капітал - це сума вкладень власників, що змінилася під впливом подій

господарської діяльності, яка представлена у вигляді частини вартості активів, що залишилася після віднімання вартості зобов'язань.

При аналізі власного капіталу вирішуються наступні завдання:

- виявлення основних джерел його складу та визначення наслідків їх зміни для фінансового балансу організації.
- визначення здатності організації підтримувати капітал.
- оцінка можливості залучення капіталу в організацію.

Встановлення правових, договірних і фінансових обмежень щодо використання як поточного, так і нерозподіленого прибутку.

Без достатнього розміру власного капіталу неможливе створення та безперебійна діяльність підприємства будь-якої форми власності. Власний капітал формується за рахунок особистої участі в його формуванні власника.

Власний капітал показує частку активів компанії, фінансованих за рахунок коштів власника та власного капіталу компанії. Це основа не тільки для створення бізнесу, а й для стабільності та безперервності його господарської діяльності.

Розглядаючи роль власного капіталу, можна побачити, що його розмір визначає ступінь незалежності та впливу його власників на підприємство, а для кредиторів є показником корпоративної відповідальності та стабільності.

Чим більший власний капітал, тим менші зобов'язання і тим кращі відносини між компанією та різними юридичними та фізичними особами [30].

Для більш повної оцінки складу власного капіталу рекомендується аналізувати його лонгітудно за статтями балансу (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Аналіз складу власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен»
за 2016-2018 рр., тис. грн.**

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020	
	2020	2021	2022	+/-	%
Власний капітал	55,5	67,8	55,4	+13911	2,4
Зареєстрований (пайовий) капітал у дооцінках	175634	175634	175634	0	0
Резервний капітал	4455	4653	4754	+323	7,5
Нерозподілений прибуток	354832	357458	368464	+13577	3,8

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

За даними табл. 2.3 загальний розмір власного капіталу за період 2020-2022 рр. зросла на 13910 тис. грн. (або на 2,6%). Більшою мірою це зумовлено збільшенням суми нерозподіленого прибутку на 1590 тис. грн. Розмір статутного капіталу протягом досліджуваного періоду не змінювався і становить 13 577 тис. грн. резервний капітал збільшено на 334 тис. грн. і на кінець періоду становила 368464 тис. грн.

Усе це свідчить про збільшення можливостей ПрАТ «ККФ «Рошен» щодо здійснення екстенсивного відтворення та оцінюється як позитивний результат її діяльності.

Результати оцінки структури власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» представимо у вигляді табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Аналіз структури власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен»
за 2020-2022 рр., %**

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020	
	2020	2021	2022	+/-	%
Зареєстрований (пайовий) капітал у дооцінках	32,5	32,7	32,0	-0,2	-0,7
Резервний капітал	0,8	0,8	0,9	0	0,1
Нерозподілений прибуток	66,3	66,8	67,1	+0,5	+0,3
Разом	100	100	100	-	-

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

В результаті прибуткової діяльності в 2022 році в ПрАТ «ККФ «Рошен» відбулася зміна структури власного капіталу, що призвело до зростання питомої ваги нерозподіленого прибутку на 0,3%. Варто зауважити, що власний капітал в балансі відображається загальною сумою.

Тому необхідно розраховувати кошти, що знаходяться в обороті, тобто власний оборотний капітал. Наявність власних оборотних коштів є одним з найважливіших показників, який характеризує фінансову стійкість підприємства.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика Рошен» входить до складу кондитерської корпорації Roshen, одного з

найбільших виробників кондитерської продукції в Україні. Сьогодні асортимент комбінату охоплює практично всі сегменти ринку кондитерських виробів (кондитерські вироби, іриски, бісквіти, бісквіти, пряники, вафлі, шоколад, зефір, пастилу, драже) і налічує понад 300 найменувань. Міжнародний ринок знайомий з продукцією ПрАТ «ККФ Рошен» [30].

Основна мета підприємства - задовольнити попит споживачів на якісну та доступну продукцію. Цілями підприємств є підвищення якості продукції, розширення частки ринку на внутрішньому та зовнішньому ринках, максимізація прибутку, підвищення кваліфікації персоналу, мінімізація витрат на сировину та матеріали, впровадження новітніх технологій у виробництво [23]. Загальні відомості про Товариство подані в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Інформація про місцезнаходження та основні реквізити ПрАТ
«ККФ Рошен»**

Повна та скорочена назва	Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика «Рошен» (ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»)
Код за ЄДРПОУ	00382125
Вид діяльності	10.72 Виробництво сухарів і печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів, тістечок, пирогів і бісквітів, призначених для тривалого зберігання
Контактна інформація	(044) 531-44-21, (044) 531-42-61 lawyer@condfab.kiev.ua, проспект Науки, буд.1, Голосіївський р-н , м. Київ

Джерело: складено автором на основі даних [30]

ПрАТ «ККФ «Рошен» приймає організаційну структуру управління лінійними функціями.

Така структура дозволяє зв'язати вузькоспеціалізовану функціональну систему з системою власності та відповідальності, яка безпосередньо виконує завдання, пов'язані з проектуванням, виробництвом і доставкою продукту споживачам, тобто більш глибоко встановлюються права та обов'язки. матеріально-заготівельні, виробничі, збутові та інші суб'єкти управління [24].

До споживачів продукції ПрАТ «ККФ «Рошен» можна віднести практично всі вікові групи населення, які проживають, як правило, у великих містах та сусідніх областях України. При цьому в процесі виробництва та реалізації продукції основна увага приділяється поділу товарного ринку та виділенню основних груп споживачів, а саме: діти, молодь, люди середнього та похилого віку. Компанія пропонує понад 340 найменувань продукції, включаючи кондитерські вироби, шоколад, карамель, печиво, вафлі, джеми та торти, із загальним річним обсягом виробництва 450 000 тонн. Компанія працює з 40 дилерами в Україні та 100 дилерами в країнах СНД. Продукція експортується до Росії, Казахстану, Узбекистану, Молдови, Естонії, Латвії, Литви, США, Канади, Німеччини та Ізраїлю [30].

ПрАТ «ККФ «Рошен» виготовляє різноманітні види кондитерських виробів: цукерки, цукерки, помади, вафлі, макарони.

Велику частку у виробництві займають солодощі, оскільки вони недорогі і мають відносно тривалий термін зберігання. Підводячи підсумок, можна сказати, що компанія має хороший імідж і займає досить міцні позиції на вітчизняному ринку.

Якість продукції ПрАТ «Рошен» підтверджено сертифікатом відповідності компанії міжнародним стандартам якості та безпеки харчових продуктів, таким як ISO 9001:2008 та ISO 22000:2005. ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» є одним з кращих кондитерських підприємств країни з виробництва аналогічної продукції. Сьогодні на ринку кондитерських виробів працює близько 800 підприємств, 28 з яких є великими, а 9 виробників контролюють експорт 2/3 і 3/4 всього ринку [30].

Серед останніх варто виділити ПрАТ «Виробниче об'єднання «КОНТІ», ПрАТ «Цукеркова фабрика «АВК» та ПрАТ «Монделіс Україна». При цьому ПАТ «ККФ Рошен» володіє 22,5% кондитерського ринку України, що має значну конкурентну перевагу. Усе це сприяє розширенню виробничої діяльності та зміцненню конкурентних позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках. Це, у свою чергу, сприятливо вплинуло не лише на саму

компанію, а й на всю країну, оскільки реалізація якісних показників привернула увагу світової громадськості, покращила імідж та підвищила довіру до України [23].

Наступним етапом аналізу виробничо-господарської діяльності буде проведення SWOT-аналізу бізнесу. SWOT-аналіз компанії представлений у таблиці. 2.6.

Таблиця 2.6

SWOT-аналіз ПрАТ «ККФ «Рошен»

	СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
	1. Різна цінова категорія продукції 2. Багаторічний досвід роботи 3. Висока якість продукції 4. Налагоджені канали збуту 5. Висококваліфікований персонал 6. Хороший імідж компанії	1. Неповне завантаження виробничих потужностей 2. Зростаючі витрати 3. Відсутність рекламної діяльності
МОЖЛИВОСТІ	1. Використання нових каналів збуту допоможе поліпшити імідж компанії 2. НТП може сприяти поліпшенню якості продукції.	1. Кошти інвесторів можуть бути спрямовані на посилення рекламної політики 2. НТП може сприяти збільшенню виробничих потужностей
ЗАГРОЗИ	1 Низька ціна на продукцію може залучити споживачів зі зниженими доходами 2. Багаторічний досвід сприяє підтримці положення компанії на рівні близькому до основних конкурентів 3. Низька ціна на продукцію дозволяє скласти конкуренцію іноземним виробникам	1. Слабка рекламна політика може не дозволити підприємству витримати конкуренцію з іноземними виробниками 2. Під впливом збільшення курсу валют та інфляції може спостерігатися зростання витрат
1. Зниження доходів населення 2. Конкуренція з іноземними виробниками 3. Високий курс валют 4. Зростання інфляції 5. Зміцнення позицій основних конкурентів		

Джерело: складено автором самостійно [30]

Проведений SWOT-аналіз ПрАТ «ККФ «Рошен» показав, що основними перешкодами для компанії є висока вартість продукції, а також слабка вивченість вітчизняного ринку кондитерських виробів, що зрештою призводить до нездатності компанії залучити потенційних клієнтів. .

На основі даних для проекту ПрАТ «ККФ «Рошен» можна проаналізувати техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності за 2020-2022 роки. Дані наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «ККФ
«Рошен» за 2020-2022 рр.**

№	Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
					Абсолют не	Відносне
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	232312	259205	373344	+141032	60,7
2.	Собівартість реалізованої продукції	204239	228412	318238	+113999	55,8
3.	Адміністративні витрати	23404	25662	29950	+6546	28,0
4.	Витрати на збут	3043	3503	4568	+1525	50,1
5.	Фінансовий результат до оподаткування	4881	3896	13077	+8196	167,9
6.	Чистий фінансовий результат	3919	2768	11125	+7206	183,9
7.	Витрати на 1 грн виручки від реалізації	0,88	0,88	0,85	-0,03	-
8.	Рентабельність діяльності (продажів)	1,69	1,07	2,98	+1,29	-
9.	Рентабельність продукції	1,91	1,21	3,50	+1,59	-

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

Чистий дохід від реалізації у 2022 р. склав 373344 тис. грн., що на 44% більше, ніж попереднього року та на 60,7% більше, ніж у 2020 р. За підсумками 2018 р. чистий прибуток зріс в 4 рази по відношенню до 2021 р. Показник собівартості протягом 2020-2022 рр зріс на 55,8%, що свідчить про необхідність перегляду підприємством витратної політики.

Такий стан пов'язаний із зміною в обсягах виробництва та реалізації продукції, величині собівартості та витрат на адміністрування, збут та інших операційних. Спостерігається і зростання чистого фінансового результату за 2020-2022 рр. на 183,9% з 3919 тис. грн у 2020 р. до 11125 тис. грн. у 2022р.

Беручи до уваги загальну інформацію про ПрАТ «ККФ «Рошен», можна сказати, що цей бізнес є дуже популярним і конкурентоспроможним.

Широкий асортимент та висока якість продукції привернула увагу споживачів України та деяких країн світу.

SWOT-аналіз ПрАТ «ККФ «Рошен» показує, що переваг більше, ніж недоліків. Компанія націлена на постійне вдосконалення, розширення ринку збуту та максимальне задоволення клієнтів.

Фінансовий стан ПрАТ «ККФ «Рошен» можна охарактеризувати як стабільний. Підприємство має широкий асортимент продукції та орієнтується на виробництво масових брендів з хорошою якістю та низькою ціною. Сегмент ринку досить конкурентний, тому підприємству необхідно до:

- забезпечення стабільної роботи бізнесу, а саме: пошук нових клієнтів та розширення території збуту;
- швидко задовольняти мінливі потреби клієнтів, включаючи запуск нових продуктів;
- створити хороший імідж компанії на українському ринку.

2.3. Використання капіталу підприємства

Для цього запропоновано за допомогою розрахункових показників проаналізувати ефективність власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» (табл. 2.8).

Ефективність використання власного капіталу ПрАТ «ККФ Рошен» за останні три роки показує, що рентабельність власного капіталу зростає – до 2022 року на кожну 1 грн власного капіталу буде надходити 2,0 грн. чистий дохід.

Таблиця 2.8

Показники ефективності власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» у 2020-2022 рр.

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020	
	2020	2021	2022	+/-	%
Власний капітал	55,5	67,8	55,4	+13911	2,4
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	3919	2768	11125	+7206	183,9
Чистий дохід від реалізації	232312	259205	373344	+141032	60,7
Позиковий капітал	4455	4653	4754	+323	7,5
Рентабельність власного капіталу, %	354832	357458	368464	+13577	3,8
Період окупності власного капіталу	136,5	194,4	49,4	+57,9	-145,0

Джерело: складено автором на основі даних [38, 39, 40]

В іншому випадку кошти вкладені в акціонерний капітал за досліджуваний період року було сплачено повністю і підприємство отримало

чистий прибуток. Аналіз стану статутного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» показує, що її структура вже давно залишається без змін. Можна назвати основні переваги використання власного капіталу наступне: власний капітал є фінансовою основою бізнесу. залучити його легше, ніж позиковий капітал.

Власність надає високі можливості отримання прибутку у всіх сферах бізнесу. Таким чином, ПрАТ «ККФ «Рошен» здійснює свою діяльність за рахунок залучених коштів.

З одного боку використання кредиту джерела фінансування допускають забезпечення розвиток економічного потенціалу бізнесу, і дає можливість створення підвищення рентабельності власного капіталу. Однак варто пам'ятати, що джерела позик загрожують бізнесу втратою фінансової стабільності та платоспроможність.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ КОМПАНІЇ

3.1. Ключові проблеми управління капіталом компанії та шляхів їх вирішення

Структура капіталу являє собою відношення різних форм власного та позикового капіталу до фінансових активів, які використовуються організацією в процесі її господарської діяльності. Враховуючи специфіку діяльності, сучасна теорія структури капіталу становить значний методичний інструментарій для оптимізації цього показника в кожній організації.

Оптимальна структура капіталу - це таке співвідношення використання власного і позикового капіталу, яке гарантує найбільш ефективне співвідношення прибутковості і фінансової стійкості, тобто максимальну ринкову вартість організації. Використовуючи механізм фінансового левериджу, можна визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує найвищу фінансову прибутковість.

Коливання рівня цього показника означає більшу чи меншу заміну власних джерел фінансування коштами, залученими сторонніми особами на довгостроковій платній основі. Тобто управління рівнем фінансового левериджу є елементом стратегічного розвитку компанії [29].

Аналізуючи склад, структуру та динаміку корпоративного капіталу, необхідно визначити величину впливу фінансового важеля і відповідно ризику втрати фінансової стійкості.

Роль фінансового левериджу відображає характер впливу використовуваного організацією позикового капіталу на ефективність її фінансово-господарської діяльності, що визначається рентабельністю власного капіталу.

Вплив фінансового левєриджу виникає через те, що фінансова рентабельність перевищує середню банківську кредитну ставку. Тобто фірми повинні забезпечити таку фінансову прибутковість, щоб у них було достатньо коштів для сплати відсотків за кредитами та податку на прибуток [30].

Ефект фінансового левєриджу проявляється як збільшення рентабельності власного капіталу, завдяки використанню позикових коштів.

Ефект фінансового левєриджу показує збільшення рентабельності власного капіталу за рахунок позикових коштів, які беруть участь в обороті організації, і розраховується за такою формулою:

$$ЕФВ = (1 - Сп) \times (КР - Ск) \times ПЗ/ВК, (2.1)$$

де, ЕФВ – ефект фінансового важеля,%;

Сп – ставка податку на прибуток;

КР – коефіцієнт рентабельності активів,%;

Ск – середній розмір ставки відсотків за кредит,%;

ПК – сума позикового капіталу;

ВК – сума власного капіталу.

Визначення ефекту фінансового левєриджу за формулою 2.1 акцентує увагу на збільшенні рентабельності власного капіталу порівняно з рентабельністю активів при залученні позикового капіталу.

У формулі розрахунку ефекту фінансового левєриджу є три елементи, які дозволяють управляти фінансовим важелем.

Серед цих елементів виділяються: податковий коректор, різниця фінансового левєриджу, плече фінансового левєриджу [31].

У табл. 3.1. розрахуємо ефект фінансового важеля ПрАТ «ККФ «Рошен». Ставки податків діючі відповідно до законодавства.

**Розрахунок ефекту фінансового важеля ПрАТ «ККФ «Рошен»
за 2020-2022 рр.**

Показник	2020	2021	2022
Власний капітал	525575	537961	549086
Позиковий капітал	123842	255954	442638
Сукупний капітал	659017	792915	994532
Прибуток до виплати процентів та податків	10362	3896	13077
Економічна рентабельність	1,57	0,49	1,32
Проценти за кредит	21,8	22,3	22,8
Савка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18
ЕФВ	-3,82	-7,51	-1,41
ROE	-2,53	-7,11	-0,32

Джерело: складено автором на основі даних [30]

Як показують розрахунки Табл. 3.1., на аналізованому ПрАТ «ККФ «Рошен» ефект фінансового левериджу склав в 2020 р.: - 3,82; в 2021р.: -7,51; в 2022 р.: -1,41.

Усе це свідчить про те, що залучення позикового капіталу дозволяє «вижити» бізнесу, але не дає можливості подолати фінансову кризу. Іншими словами, використовуючи банківські кредити як основне джерело фінансування своєї діяльності, воно не зможе забезпечити ефективне управління та уникнути збиткового капіталу. Основним показником оцінки фінансової ефективності, який дає можливість об'єктивно побачити стан справ, є рентабельність продажів.

Проведений аналіз показує, що рентабельність продажів ПрАТ «ККФ «Рошен» за досліджуваний період є від'ємною, оскільки підприємство було збитковим. Цю тенденцію можна виправити ефективним менеджментом, переглядом цін, сортовою політикою та системою контролю витрат.

Враховуючи отримані оцінки та підсумовуючи розслідування, слід зазначити, що у 2020-2021 роках ПрАТ «ККФ «Рошен» мало проблеми з платоспроможністю, а саме з розрахунками поточних зобов'язань.

При оцінці ефективності використання майна і капіталу доцільно досліджувати вплив факторів на окремі показники. Проведено аналіз впливу факторів на прибутковість статутного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен».

Для цього використовується найпоширеніший метод заміни ланцюга, а розрахунки наведені в таблиці. 3.2

Таблиця 3.2

Факторний аналіз прибутковості та власного капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» за 2020-2022 рр.

Показник	Роки			Відхилення 2022 до 2020
	2020	2021	2022	+/-
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	3919	2768	11125	+7206
Чистий дохід від реалізації	232312	259205	373344	+141032
Сукупний капітал, тис. грн, в тому числі, Власний капітал тис. грн.	659017 535175	793915 537961	991694 549086	+332677 +13911
Рентабельність продажу, %	1,69	1,07	2,98	+1,29
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,43	0,48	0,68	+0,25
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,73	0,51	2,03	+1,3

Джерело: складено автором на основі даних [30]

Загальна зміна рентабельності власного капіталу:
 $\Delta \text{РВК} = 2,03 - 0,73 = 1,3\%$ У тому числі за рахунок змін:

1) коефіцієнта оборотності капіталу: $0,68 - 0,43 = 0,25$

3) рентабельності продажу: $2,98 - 1,69 = 1,49\%$

Можна побачити, що рентабельність власного капіталу покращилася на 1,3% завдяки більшій оборотності капіталу та рентабельності продажів.

Проведений аналіз показує, що ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» має прагнути до прискорення руху капіталу на всіх етапах циклу та максимізації ефективності, що виражається у збільшенні суми прибутку на одну гривню. Рентабельності капіталу можна досягти шляхом раціонального використання ресурсів і недопущення їх надмірної витрати. Таким чином капітал значною мірою повертається до свого початкового стану, тобто стає прибутковим.

3.2. Розроблення стратегії управління капіталом компанії

Основною метою формування капіталу ПрАТ «ККФ «Рошен» є задоволення потреб у придбанні необхідних активів та оптимізація їх структури з точки зору забезпечення умов їх ефективного використання. З метою покращення механізму управління фінансовим станом ПрАТ «ЗКФ «Рошен» пропонується реалізувати такі заходи:

- прискорення темпів надходження коштів від боржників.
- забезпечити використання коштів, отриманих внаслідок здійснення зазначених дій, на погашення зобов'язань та збільшення грошових надходжень [30].

Аналіз, проведений у другому розділі, виявив наявність високих претензій у бізнесу і, отже, свідчить про погану політику організації у сфері управління претензіями. Таким чином, можна запропонувати такі шляхи

оптимізації управління капіталом компанії. Перш за все, необхідно ще більше знизити показники збитків на підприємстві.

Дебіторську заборгованість можна розглядати в трьох значеннях. По-перше, як засіб погашення кредиторської заборгованості. При цьому погашені вимоги у 2020-2022 роках покривають більшу частину зобов'язань цих періодів. Таким чином, обсяг позикового капіталу організації буде істотно зменшений, що призведе до забезпечення умов платоспроможності, поліпшення показників ліквідності та фінансової стійкості. По-друге, дебіторську заборгованість можна розглядати як поточний актив, фінансований власним або борговим капіталом.

Разом з тим, своєчасний розрахунок інших підприємств ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» може призвести до збільшення таких важливих показників, як рентабельність оборотних коштів та оборотність оборотних коштів [30].

Поліпшення цих показників відбуватиметься за рахунок вивільнення позовних фондів та їх обліку в господарському обороті, що в свою чергу призведе до покращення підсумкових фінансових показників. Тому суб'єктам господарювання й надалі необхідно буде ретельно зменшувати обсяги дебіторської заборгованості для оптимізації вилучення коштів з обороту бізнесу за рахунок реалізації продуктів відстрочки платежу протягом певного часу. Крім того, такі заходи не повинні вплинути на доходи компанії. Фінансова концепція управління дебіторською заборгованістю проявляється двояко.

По-перше, чим довший термін дебіторської заборгованості, тим нижчий прибуток коштів, інвестованих у дебіторську заборгованість.

Це є наслідком основного принципу корпоративної діяльності: кошти, вкладені в активи, повинні приносити прибуток, і за інших рівних умов чим більше прибуток, тим більше обіг. По-друге, у разі інфляції гроші, які повертає боржник, знеціняються. Це особливо важливо з огляду на нинішній високий рівень інфляції в економічній ситуації в Україні.

Факторинг - це фінансова послуга спеціалізованої компанії або банку. У найзагальнішому вигляді факторинг виражається через процес, коли постачальник продає товари покупцеві, не вимагаючи негайної оплати за них. За покупця цього товару продавцю розраховується спеціалізована факторингова компанія або банк, після чого він отримує борг від покупця товару. В результаті продавець має можливість, уклавши агентський договір дебіторської заборгованості, продати товар з відстрочкою платежу, як правило, до 180 днів, і при цьому отримати оплату з певним дисконтом (дисконтом) від факторингової компанії. або безпосередньо банком, передаючи цьому право вимоги боргу за поставлену продукцію.

Як правило, факторингова компанія готова відразу виплатити до 90% боргу. Решта 10% мінус комісія сплачується при погашенні боргу боржником. Розмір комісії залежить від тривалості прострочення платежу та ризику несплати боргу. Система факторингу надає низку переваг як постачальнику, так і покупцю під час укладання угоди. По суті, це короткострокова позика продавцю, який може отримати гроші відразу, не чекаючи оплати товару чи послуги.

Сьогодні в практиці факторингу розрізняють два види факторингу в залежності від дій, які вживаються у разі несплати покупцем товару чи послуги:

- з регресом;
- без права регресу.

З точки зору відносин покупця-продавця факторинг може бути закритим (коли покупець не повідомлений про переуступку права вимоги до нього) і відкритим (коли покупець отримав повідомлення про переуступку права вимоги). Відповідно до договору фінансування переуступки боргу одна сторона (агент) виступає замовником (кредитором) проти третьої особи (тобто боржника), що є наслідком надання товарів, виконання робіт чи надання послуг замовником третій особі, і замовник відмовляється або зобов'язується відмовитися від свого права на грошову вимогу за ставкою.

З метою забезпечення виконання клієнтом своїх зобов'язань перед фінансовим агентом клієнт може пред'явити до фінансового агента грошову вимогу до боржника. Згідно з договором фінансування відступленої грошової вимоги, обов'язки фінансового агента можуть включати ведення бухгалтерського обліку клієнта та надання клієнту інших фінансових послуг, пов'язаних з грошовою вимогою, що є предметом відступлення.

Сьогодні факторинг є одним із найефективніших інструментів управління дебіторською заборгованістю, до його використання часто вдаються комерційні структури, оскільки грошова виручка від продажу товарів, наданих послуг (навіть з урахуванням комісійних) швидше повертається в оборот. Підприємства, що забезпечують безперервність і повторюваність процесів [43].

Дисконтування рахунків-фактур — це фінансова операція, подібна до факторизації закритої регресії. Але він відрізняється тим, що фінансування оплачується не за кожну комісію окремо, а за залишок (поточну несплачену суму) усіх комісій.

При цьому здебільшого комісія за фінансування розраховується не за формулою простих відсотків, як у факторингу, а за формулою складних відсотків. Кожного дня сума сьогоднішньої комісії додається до суми сплаченого фінансування, а наступного дня нараховується нефінансований відсоток на суму фінансування та комісію, стягнуту раніше.

Варто зазначити, що використання рахункової знижки орієнтоване на надійних, з фінансової точки зору, клієнтів, оскільки вони несуть відповідальність за повернення фінансування.

Перевірка дебіторів, відстеження, перевірка доставки та адміністративне управління дебіторською заборгованістю не здійснюються, що дозволяє скоротити операційні витрати [35].

Останній з найпоширеніших інструментів управління дебіторською заборгованістю - форфейтинг, є різновидом трансакційного фінансування, що полягає в купівлі кредитором (банком) дебіторської заборгованості клієнта.

Дебіторська заборгованість у цьому випадку може бути представлена векселями, гарантіями, сертифікатами та іншими зобов'язаннями покупця. В результаті, на основі згаданих вище інструментів управління, компанія може успішно конвертувати свою дебіторську заборгованість в реальні гроші за короткий проміжок часу [50, с. 112].

Також слід зазначити, що з метою вдосконалення управління дебіторською заборгованістю застосовуються різні методи стимулювання стягнення коштів з боржників, а саме:

- встановити систему знижок при достроковій оплаті.
- своєчасно нагадувати про прострочену заборгованість, яку необхідно погасити якомога швидше.
- розробка систем стимулювання для менеджерів з продажу та кредитних контролерів з акцентом на виконання планів руху грошових коштів.
- порушення справ про банкрутство покупців з простроченими вимогами.

Отже, можна зробити висновок, що напрям удосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємств зазвичай передбачає використання інструментів рефінансування та впровадження заходів, спрямованих на стимулювання боржників до отримання коштів. В цілому вдосконалення управління кредиторською заборгованістю базується на таких варіантах: оптимізація, мінімізація та контроль.

Оптимізація полягає в пошуку нових рішень, за допомогою яких кредиторська заборгованість та її зміна можуть позитивно вплинути на бізнес (збільшити статутний і резервний капітал). Мінімізація - це механізм управління, при якому існуючі зобов'язання скорочуються при їх скороченні, аж до повного погашення. Контроль – це синтез контролю та програмування. бере участь у формуванні та координації планів, їх організаційної реалізації, координує та збирає інформаційні потоки та служить основою для пропозицій щодо подальших цілей підприємства щодо зобов'язань [47].

Також напрямки вдосконалення управління кредиторською заборгованістю можуть включати інші заходи, а саме:

- стежити за термінами оплати, щоб уникнути затримок і штрафів;
- Вести регулярні переговори з постачальниками щодо умов оплати.
- впровадження аудиторської служби в систему управління підприємством.
- мотивація персоналу шляхом делегування працівників для вдосконалення контрактів на обслуговування, зокрема для збільшення відстрочок платежів та отримання цінових знижок;
- отримання знижок в залежності від обсягу закупленої продукції та умов оплати.
- спеціалізація підприємства і закріплення лідерства на ринку, що забезпечує зниження собівартості продукції і в кінцевому підсумку визначає оптимізацію кредиторської заборгованості [52, с. 179].

Сучасні інструменти управління боргом дозволяють компаніям ефективно управляти своїми фінансами, не покладаючись сильно на контрагентів. З огляду на зазначене, напрями вдосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємств часто передбачають використання інструментів рефінансування та впровадження заходів, спрямованих на стимулювання стягнення коштів з боржників.

Напрямами вдосконалення управління кредиторською заборгованістю є оптимізація, мінімізація або контроль її формування. У зв'язку з цим ПрАТ «ККФ «Рошен» рекомендовано використовувати засоби рефінансування вимог з метою зменшення її розміру та вивільнення коштів з метою оптимізації рівня зобов'язань.

Загалом прискорення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості є позитивною тенденцією, що свідчить про її більш ефективне використання. Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить ПрАТ «ККФ «Рошен» покращити платіжну дисципліну та підвищити ефективність управління претензійно-зобов'язальною діяльністю.

3.3. Шляхи підвищення ефективності управління капіталом компанії

Впровадження ефективного управління капіталом вимагає наступних ключових кроків:

- постановка мети та визначення завдань фінансового менеджменту суб'єкта.
- розробити стандарти ефективності управління фінансами.
- формування організаційного та фінансового забезпечення досягнення цілей управління фінансами відповідно до встановлених нормативів ефективності.

У процесі формування, розміщення та використання фінансових ресурсів ПрАТ «ККФ «Рошен» вживає заходів щодо оптимізації складу, структури та динаміки коштів та джерел їх формування з метою підвищення ефективності використання активів підприємства, власного капіталу, і пасиви. Реалізація корпоративних цілей і стан діяльності вимагають науково обґрунтованої системи показників, яка дозволяє визначати набори завдань з точки зору встановлених цілей, і ці завдання мають бути пріоритетними [30].

У різний час управління грошима організації ґрунтувалося на різних теоретичних концепціях фінансового менеджменту. Серед них найважливішими є: концепція пріоритету фінансових інтересів власника, модель фінансового забезпечення сталого розвитку підприємств, концепція агентських відносин, концепція структури капіталу, дивідендна теорія та політика тощо [29].

Використання тієї чи іншої концепції як теоретичної основи управління капіталом ПрАТ «ККФ «Рошен» передбачає визначення відповідної цільової функції. Цілі управління фінансами комерційної організації визначаються

стратегічними цілями розвитку комерційної організації. юридична особа, утворена під час її ліквідації.

Цільова функція управління капіталом ПрАТ «ККФ «Рошен» може бути виражена в отриманні прибутку з метою максимізації його ринкової вартості. При цьому шляхом вирішення певних проблем, що виникають внаслідок його декомпозиції, можна досягти поставленої мети.

Ці завдання включають:

- отримання ресурсів і забезпечення фінансування поточної фінансової та інвестиційної діяльності на найбільш вигідних умовах, як за термінами, так і за вартістю відповідних ресурсів;

- оптимізація формування, розподілу та використання фінансових ресурсів організації.

- засоби і джерела формування для формування раціональних поєднань і оптимальних структур.

- забезпечити високу рентабельність основного та оборотного капіталу тощо.

Різноманітні фактори і види діяльності, що визначають прибутковість, вимагають побудови системи показників, що забезпечує ідентифікацію умов, що змінюються відповідно.

Ці показники мають бути економічно взаємопов'язаними та забезпечувати системний підхід до дослідження процесу зміни факторів формування прибутку ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен». Для розробки критерію ефективності управління капіталом організацій запропоновано використовувати підхід, заснований на теорії економічних систем. Процес побудови критерію ефективності відповідно до цього підходу можна підсумувати таким чином:

- визначити роботу цієї системи. Визначення набору показників, які максимально відображають ефективність операції.

- визначення порядку індексу, відповідно до якого мають змінюватися значення індексу.

- оцінка за допомогою рейтингової статистики ефективності діяльності на основі вимірювання динаміки зміни значень показників. За допомогою такого підходу можна оцінити успішність переведення системи в бажаний стан [30].

Відповідно до встановлених положень можна обґрунтовано підійти до розробки методики оцінки ефективності управління капіталом ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» на основі налаштованої динамічної системи показників. Ця методика включає наступні етапи:

1. Визначення цільової функції підприємства з точки зору управління капіталом.
2. Визначення набору показників, які відповідають роботі організації та адекватно відображають процеси, що в ній відбуваються.
3. Консолідація еталонного ряду показників, за якими мають бути змінені значення обраних показників (за результатами експертних опитувань та/або на основі теоретичних уявлень).
4. Формування на основі фіксованого еталонного ряду показників критерію ефективності управління капіталом комерційних організацій (динамічна система показників) [43].

Нормативи ефективності управління капіталом ПрАТ «Київська Рошен» встановлені відповідно до встановлених цілей її розвитку. Найважливішим показником, що характеризує ефективність діяльності та управління капіталом ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» в загальному вигляді, є чистий прибуток, який характеризує фінансові результати, що є найважливішим джерелом фінансування інвестицій в основний капітал, розвитку соціально- економічні трудові ресурси, матеріальне стимулювання працівників організації, задовольняють інтереси їх власників і максимізують їх ринкову вартість. Сьогодні діяльність компанії включає потокову, фінансову, інвестиційну та багато інших форм.

Поточна діяльність компанії по суті є тією, яка їх створює, і зазвичай пов'язана з виробництвом продукції, виконанням завдань і наданням послуг.

Від прибутку від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг залежить ефективність основної (поточної) діяльності організації та управління капіталом.

Останній характеризує економічні результати господарської діяльності, які залежать, у тому числі, від рівня витрат, якості та кількості виробленої продукції та наданих послуг, продуктивності праці, ступеня використання та зношеності основні засоби та ін.

Як відомо, дуже важливий показник доданої вартості, який включає прибуток від продажів і витрати на оплату праці з урахуванням знижок і амортизації. Нарешті, показником, який включає всі перераховані вище показники та рівні, від яких прямо чи опосередковано залежить їх значення, є виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг [43].

Діяльність з управління капіталом ПрАТ «ККФ «Рошен» можна назвати ефективною, результатом якої є найактивніше зростання цін зазначених показників. Порядок визначення показників «фінансові результати господарської діяльності», «валовий прибуток» і «чиста виручка від реалізації продукції, товарів, проектів, послуг» залежить від ступеня впливу процесу, який вони виявляють, на розвиток підприємства. Значення метрики чистого прибутку. Показник «фінансові результати операційної діяльності» об'єктивно посідає друге місце після показника «чистий прибуток». Далі після показника «Фінансовий результат операційної діяльності» слід розмістити показник «Валовий прибуток».

Це пояснюється тим, що прибуток від продажів є елементом доданої вартості і її збільшення повинно сприяти збільшенню прибутку від продажів, а також формуванню фінансових ресурсів організації. Четверте місце займає показник «Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг», оскільки його зростання свідчить про наявність попиту на створену споживчу вартість, тобто попит на вироблену продукцію, і забезпечує «Зростання показників валового прибутку», Фінансові результати операційної діяльності» та «Чистий прибуток».

Отже, порядок визначення показників (переміщення контрольних рівнів), що характеризують ефективність фінансового менеджменту організації, має бути наступним:

1. Чистий прибуток.
2. Фінансові результати господарської діяльності.
3. Валовий прибуток
4. Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, проектів і послуг.

Враховуючи потреби побудови інноваційної економіки та розробки нових продуктів і послуг, обладнання та технологій, необхідно ввести в динамічну систему показник «вартість інновації».

Інновації — це нові або вдосконалені продукти, нові або вдосконалені технології, нові послуги, нові організації та технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного чи іншого характеру, які вводяться в обіг або використовуються для індивідуальних потреб. Вартість інноваційної діяльності включає поточні та капітальні витрати на інноваційну діяльність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», а також витрати на оплату праці та послуги інших організацій:

- поточна собівартість інноваційної діяльності - виражена у валюті вартість, яка створює собівартість інноваційного продукту (предмету). Вони класифікуються за економічними характеристиками: вартість матеріалів (за винятком відходів, що підлягають переробці), витрати на заробітну плату, відрахування на соціальні потреби, такі витрати, як амортизація основного капіталу, вартість інноваційного капіталу.

- це витрати на проектування та будівництво проектів зі створення нових або вдосконалення існуючих об'єктів: будівель, споруд, машин, устаткування та інших основних фондів, призначених для впровадження інноваційних рішень за допомогою, придбання, спорудження або будівництва об'єктів цих об'єктів, підготовки об'єкта будівництва, збільшення обігових коштів, придбання об'єктів інтелектуальної власності, ліквідація та утилізація майна, що замінюється, і деякі інші одноразові витрати [45].

Інновації, як правило, вимагають відповідної дослідно-конструкторської роботи. У зв'язку з цим поряд з витратами на інноваційну діяльність необхідно включити в динамічну систему показників (критерій ефективності) показник "Витрати на наукові дослідження і розробки".

Цей показник у грошовому вираженні характеризує поточні та капітальні реальні витрати на виконання наукових досліджень і розробок на території країни (включаючи ті, що фінансуються з-за кордону, але без урахування платежів, здійснених за кордоном).

Їх оцінка базується на статистичному обліку витрат на виконання наукових досліджень і розробок силами самих організацій протягом звітного року незалежно від джерела фінансування. Для перетворення ресурсів у корисні результати необхідний основний капітал, формування якого забезпечується відповідним обсягом і структурою інвестицій. При цьому пріоритет віддається інвестиціям в активну частину основних фондів, тобто інвестиціям в машини та обладнання, оскільки від розміру цієї частини організацій безпосередньо залежить якість, собівартість і загальна конкурентоспроможність продукції, що випускається. основний капітал. У зв'язку з цим визначення послідовності показників (з прив'язкою до рівня руху), що характеризує перетворення ресурсів у корисні результати, здійснюється в такому порядку:

1. Витрати на інновації, наукові дослідження та розробки.
2. Інвестиції в машини, обладнання, транспортні засоби.
3. Інвестиції у виробництво та монтажні операції. Динаміка цих показників при досягненні поставлених цілей повинна забезпечити підвищення конкурентоспроможності продукції та послуг, що виробляються, підвищення попиту на них, за рахунок чого зростає виручка від реалізації, що призводить до збільшення доданої вартості, прибутку від реалізації та чистого прибутку.

Для забезпечення діяльності ПрАТ «ККФ «Рошен» необхідно споживати різні види ресурсів, насамперед, трудові та матеріальні. З економічної точки зору протилежністю споживання трудових і матеріальних ресурсів є вартість праці і матеріальна вартість.

Таким чином, подальший перелік показників критерію ефективності управління капіталом ПрАТ «ККФ «Рошен» (рейтинг звіту про рух) має бути наступним:

1. Вартість праці.
2. Матеріальна вартість.

Визначення критеріїв ефективності запропонованого еталонного рейтингу руху та забезпечення динаміки, що відповідає цьому рейтингу, вкаже на такі економічні явища:

- створення продуктів і послуг з високою доданою вартістю і, як наслідок, збільшення обсягу економічних ресурсів у фінансовій системі як на рівні підприємства, так і на державному рівні
- підвищити продуктивність праці.
- подолати зростання продуктивності праці над зростанням заробітної плати.
- підвищити рентабельність діяльності.
- про зниження інтенсивності матеріалу тощо. У свою чергу, названі фінансові результати сприятимуть оптимізації складу, структури та динаміки коштів ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» та джерел їх формування, забезпечать підвищення ефективності їх використання [51, с. 83].
- Найважливішою формою управління капіталом підприємства мають бути рішення, сутність яких зводиться до формування фінансових ресурсів, достатніх для розвитку підприємства, пошуку нових джерел фінансування на грошових і фінансових ринках, використання нових фінансових інструментів, які дозволяють вирішити основні проблеми

фінансування: платоспроможність, ліквідність, прибутковість та оптимальне співвідношення власних джерел фінансування та позикових джерел [48].

Разом з тим, з метою підвищення ефективності управління капіталом ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» діяльність держави в рамках фінансової політики має бути спрямована на формування економічного порядку, який забезпечує узгоджену зміну структуру надання послуг і структуру споживання, що дозволить підприємству створювати конкурентоспроможний продукт з високою споживчою цінністю, а також створювати умови, використовуючи інструменти податкової, фіскальної, монетарної та інших видів фінансової політики, для реінвестування прибутку, збільшення витрат на фінансування інноваційної діяльності, наукових досліджень і розробок, інвестицій в основний капітал, зниження матеріаломісткості виробництва тощо [48].

У свою чергу, результатами діяльності ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» може бути збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції для збільшення прибутку від реалізації з максимальним використанням ефекту операційного левериджу, забезпечення обґрунтованого збільшення штату працівників. заробітна плата, темпи зростання якої не повинні перевищувати темпів зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції та послуг на основі забезпечення випереджаючого зростання результатів виробництва порівняно з витратами тощо.

ВИСНОВКИ

Серед головних висновків варто зазначити наступне:

1. На основі вивчення та узагальнення запропонованого концептуального підходу та спірних термінологічних питань запропоновано розуміти необов'язкову активну частину організації, яку власник вкладає в господарську діяльність з метою отримання прибутку та реалізації своїх прав, які є в процес організації накопичується (вилучається) і використовується на власний розсуд власника відповідно до чинного законодавства.

2. Доведено, що основними структурними елементами власного капіталу підприємства є акціонерний (zareєстрований) капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (невідшкодовані збитки) та інші резерви. Кожен структурний елемент є самостійним об'єктом обліку, а всі його елементи тісно пов'язані між собою. Зміни кожного елемента статутного капіталу можуть вноситися як рішеннями в області управління фінансами організації, так і законодавчими вимогами.

3. Обґрунтовано, що аналіз ефективності використання власних коштів підприємства є методом накопичення, перетворення та використання облікової та звітної інформації та прийнятних темпів зростання бізнесу, визначення доступних джерел фінансування, оцінки обґрунтованих методів мобілізації, прогнозування позиції підприємства в ринок капіталу.

4. Аналіз техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ККФ «Рошен» показав, що він не є повністю фінансово стійким підприємством. Так, чиста виручка від реалізації продукції у 2022 році склала 373,344 тис. грн, що на 44% більше, ніж у попередньому році та на 60,7% більше, ніж у 2020 році. За підсумками 2022 року чистий прибуток зріс у 4 рази порівняно з 2021 роком. Коефіцієнт витрат за 2020-2022 роки зріс на 55,8%, що свідчить про необхідність перегляду видаткової політики компанії. Така ситуація пов'язана зі зміною обсягів виробництва і реалізації

продукції, суми витрат і витрат на адміністрування, збут та інших операційних витрат. Також спостерігається зростання чистого фінансового результату за період 2020-2022 років на 183,9% з 3919 тис. грн у 2020 році до 11125 тис. грн. у 2022 р. Отже, фінансовий стан ПрАТ «ККФ «Рошен» можна назвати стабільним. Компанія має різноманітний, широкий асортимент продукції та зосереджена на виробництві дешевих масових брендів. Загальний розмір власного капіталу за період 2020-2022 років збільшився на 13910 тис. грн. (або на 2,6%). Більшою мірою це зумовлено збільшенням суми нерозподіленого прибутку на 1590 тис. грн. Розмір статутного капіталу протягом досліджуваного періоду не змінювався і становить 13 577 тис. грн. резервний капітал збільшено на 334 тис. грн. і на кінець періоду становила 368464 тис. грн. Усе це свідчить про збільшення можливостей ПрАТ «ККФ «Рошен» щодо здійснення екстенсивного відтворення та оцінюється як позитивний результат її діяльності. Ці ж оборотні кошти мали від'ємне значення у 2020-2022 роках і становили -41212 тис.грн., -163353 тис.грн. та -350 228 тис. грн. відповідно.

5. З метою фінансування поточної діяльності та забезпечення безперебійної роботи необхідно залучати зовнішні фінансові ресурси. Тому підприємство частину своєї діяльності здійснює за рахунок позикових коштів. З одного боку, використання позикових джерел фінансування дозволяє забезпечити розвиток фінансового потенціалу підприємства та дає можливість підвищення рентабельності власного капіталу.

6. Основним показником оцінки фінансової ефективності, який дозволяє об'єктивно подивитися на ситуацію, є рентабельність продажів. Проведений аналіз показує, що ПрАТ «ККФ «Рошен» протягом досліджуваного періоду мала від'ємну рентабельність продажів, оскільки компанія не була прибутковою. Цю тенденцію можна протидіяти ефективним менеджментом, переглядом цін, політикою сортування та корекцією системи контролю витрат. Враховуючи отримані оцінки та висновки досліджень, слід зазначити, що сприяти ПрАТ «ККФ «Рошен» необхідно не лише для

прискорення руху капіталу на всіх стадіях його обігу, а й для максимізації ефективності, яка є виражено в термінах збільшення прибутку на одну гривню капіталу. Підвищення фондівіддачі може здійснюватися за умови реалізації раціонального й економного використання всіх ресурсів і недопущення їх надмірної витрати. У результаті капітал повертається до свого початкового стану з більшим обсягом і прибутком.

7. Для реалізації заходів щодо використання інструментів рефінансування заборгованості клієнтів пропонується використовувати факторинг у ПрАТ «ККФ «Рошен». Реалізуючи свою дебіторську заборгованість і збільшуючи оборот, ви можете захистити активи та зменшити ризик несплати.

8. З метою підвищення ефективності управління капіталом ПрАТ «ККФ «Рошен» діяльність держави в рамках фіскальної політики має бути спрямована на формування економічного порядку, який забезпечує узгоджені зміни в структурі надання послуг, і структури споживання, які дозволять фірмам створювати конкурентоспроможні продукти з високою споживчою вартістю та створювати умови для реінвестування прибутку та збільшення фінансування з використанням податкової, бюджетної, грошово-кредитної та інших видів інструментів фінансової політики. Витрати на інноваційну діяльність, наукові дослідження і розробки, інвестиції в основний капітал, зниження матеріаломісткості виробництва тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арапова О. Аналіз динаміки світових і вітчизняних тенденцій розвитку ринку факторингових послуг. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe/Nv_2014_8_3.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).
2. Бикова Г. Додатковий капітал підприємства. *Дебет-Кредит*. URL: <https://online.dtki.ua/Book/%C2%AB%D0%94%D0%9A%C2%BB%20%E2%84%9617-2014.epub/navPoint-13>. (дата звернення: 04.05.2023).
3. Бондаренко Т. В. Особливості створення вартості власного капіталу в процесі його кругообігу. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe/eui_2013_2_12.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).
4. Бровко Л.І., Капуш О.В. Етапи управління капіталом підприємства в умовах нестабільності. *Молодий вчений*. 2015. № 12 (27), Частина 1. С. 127-130.
5. Варналій З. С., Андреев О. О. Фінансова безпека підприємства: сутність та формування системи забезпечення. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Економічні науки". 2021. № (50). 2 том. С. 95-100. DOI: 10.25313/2520-2294-2021-6-7361
6. Варналій З. С., Мехед А. М. Забезпечення функціонування системи фінансової безпеки підприємства та методи оцінки її ефективності, 2020 *SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF»* (Manchester, Great Britain). 2020. № 1(31). 224 p. С.38-45. <file:///C:/Users/Dyma/Downloads/2020.10.6-8.pdf> (дата звернення: 04.05.2023).
7. Варналій З.С. Бондаренко С. Фінансова безпека підприємств України як чинник забезпечення їх фінансової стабільності. *Економіка і регіон*. 2022. № 4 (87). С. 301-307. [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\)](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87)).
8. Волошина С. В. Збірник лекцій з курсу: «Капітал підприємства: формування та використання». 2017. URL:

http://elibrary.donnuet.edu.ua/1439/1/Voloshina_KL_2017_13.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).

9. Городня Т. А. Економічна та фінансова діагностика: навч. посібник. Львів: 2017. 282 с.

10. Господарський кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 436–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43615#Text> (дата звернення: 04.05.2023).

11. Данильчук І. В. Рефінансування дебіторської заборгованості як засіб підвищення платоспроможності підприємств на сучасному етапі. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.Image_file_name=PDF/ecvu_2013_20\(1\)__12.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.Image_file_name=PDF/ecvu_2013_20(1)__12.pdf). (дата звернення: 04.05.2023).

12. Дема Д. І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Житомир, 2014. 478 с.

13. Деркач Ж. В. Порівняльна характеристика операцій факторингу та форфейтингу. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/27982/1/Derkach.pdf> 80 (дата звернення: 04.05.2023).

14. Джеппарова С. С. Сучасні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/91499/07/Dzhepparova.pdf?sequence=1> (дата звернення: 04.05.2023).

15. Дмитрук В. О., Максимець Ю. В. Сутність категорії «капітал підприємства» відповідно до сучасних досліджень в цій сфері. *Ефективна економіка*. 2020. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/101.pdf (дата звернення: 04.05.2023).

16. Заведія А. М. Сутність та аналіз власного капіталу агроформування. 2016. URL:

http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/152.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).

17. Задніпровський О. Г. Дуальна природа капіталу і принцип додатковості: загальноекономічний та обліковий аспекти. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92711/19Zadniprovsnyi.pdf?sequence=1> (дата звернення: 04.05.2023).

18. Ізюмська В.А. Аналіз теоретичних підходів до визначення дефініції «капітал підприємства». Економіка та суспільство. 2022. Вип. 35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1102/1059> (дата звернення: 04.05.2023).

19. Ілишева Н. Н. Аналіз фінансової звітності: посібник для студентів вузів. 2014. 431 с.

20. Ковальова О. М. Обґрунтування теоретичних засад управління структурою капіталу підприємства. *Бізнесінформ*. 2019. № 12. С. 14-20.

21. Коренюк П., Усикова О. Удосконалення методичних підходів до системи управління власним капіталом підприємств. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. №2. С.83-89.

22. Короткевич О. Інтегральна оцінка ефективності управління фінансами організацій. *Банківський вісник*. 2015. С. 46–53.

23. Кравчук Н. Трансформація моделей ринкової поведінки корпорацій в умовах глобальних фінансових змін. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/4166/1.pdf>. (дата звернення: 04.05.2023).

24. Кузенко Т., Литовченко, О., Сабліна, Н. Шляхи удосконалення управління структурою капіталу підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2023. №4(04), С. 81-88.

25. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 45-49.

26. Максимова М. В. Теоретичні підходи до формування системи показників оцінки прибутку підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/46.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).
27. Міщук Є.В. та Міщенко В.В. Особливості системи управління власним капіталом підприємства та шляхи її вдосконалення. *Агросвіт*. 2015. № 24. С.46-49.
28. Мулик Т. О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. *Агросвіт*. 2020. № 19-20. С. 51–60.
Назарова І. Сутність та структуризація власного капіталу для потреб обліку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. №3. С.117-126.
29. Нестерова С. В. Методологічні основи факторного аналізу у процесі оцінки фінансового стану підприємства. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7563/1/> (дата звернення: 04.05.2023).
30. Офіційний сайт Кондитерської корпорації «Рошен». URL: <https://www.roshen.com/ua/ru/>. (дата звернення: 04.05.2023).
31. Павловський О. Оптимізація структури капіталу шляхом управління величиною ефекту фінансового левериджу. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/16645/1.pdf>. (дата звернення: 04.05.2023).
32. Погріщук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. №7. С. 16-23.
33. Пожидаєва Т. А. Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник. 2015. 320 с.
34. Пономарьов Д.Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 53–58.

35. Посилкіна О. В. Економіка та організація інноваційної діяльності. 2015. URL: <http://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/.pdf>. (дата звернення: 04.05.2023).
36. Про акціонерні товариства Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>(дата звернення: 04.05.2023).
37. Про господарські товариства Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>(дата звернення: 04.05.2023).
38. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2016 рік. URL: http://kcf.roshen.com/uploads/10_7.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).
39. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2017 рік. URL: http://kcf.roshen.com/uploads/_2017_2.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).
40. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2018 рік. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9571. (дата звернення: 04.05.2023).
41. Рудь І. Ю. Управління оборотними активами підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 25. С.759-763.
42. Савицька Г. В. Аналіз ефективності та ризиків підприємницької діяльності: методологічні аспекти. 2016. 272 с.
43. Саморай А. О. Власний капітал: законодавчі зміни в обліку та порядок його формування. URL: http://www.rusnauka.com/5_SWMN_2014/Economics/7_159622.doc.htm. (дата звернення: 04.05.2023).
44. Сіменко І. В. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ, 2016. 384 с.

45. Спільник І. Аналітичне забезпечення управління власним капіталом. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/15308/1/spilnyk.PDF> (дата звернення: 04.05.2023).

46. Статут ПрАТ "Київська кондитерська фабрика «Рошен», затверджений позачерговими загальними зборами акціонерів (протокол б/н від 30 липня 2019 р.) URL: <http://kcf.roshen.com/> (дата звернення: 04.05.2023).

47. Сторожук В. В. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємствах. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/3/28.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).

48. Ткачик Л. П. Методи оптимізації структури позикового капіталу підприємства. *Молодий вчений*. 2015. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/12/81.pdf>. (дата звернення: 04.05.2023).

49. Фомішина В. М. Подолання дебіторської заборгованості підприємства шляхом застосування факторингових операцій. URL: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe/bnav_2011_25_22.pdf. (дата звернення: 04.05.2023).

50. Харчук С. А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. *Економіка та держава*. 2015. № 6. С. 110-113.

51. Щербань О.Д., Насібова О.В., Сухоруков Р.В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 82–88.

52. Юрій С. М. Шляхи оптимізації структури оборотного капіталу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 10(4). С. 178-181.

ДОДАТКИ

Додаток А

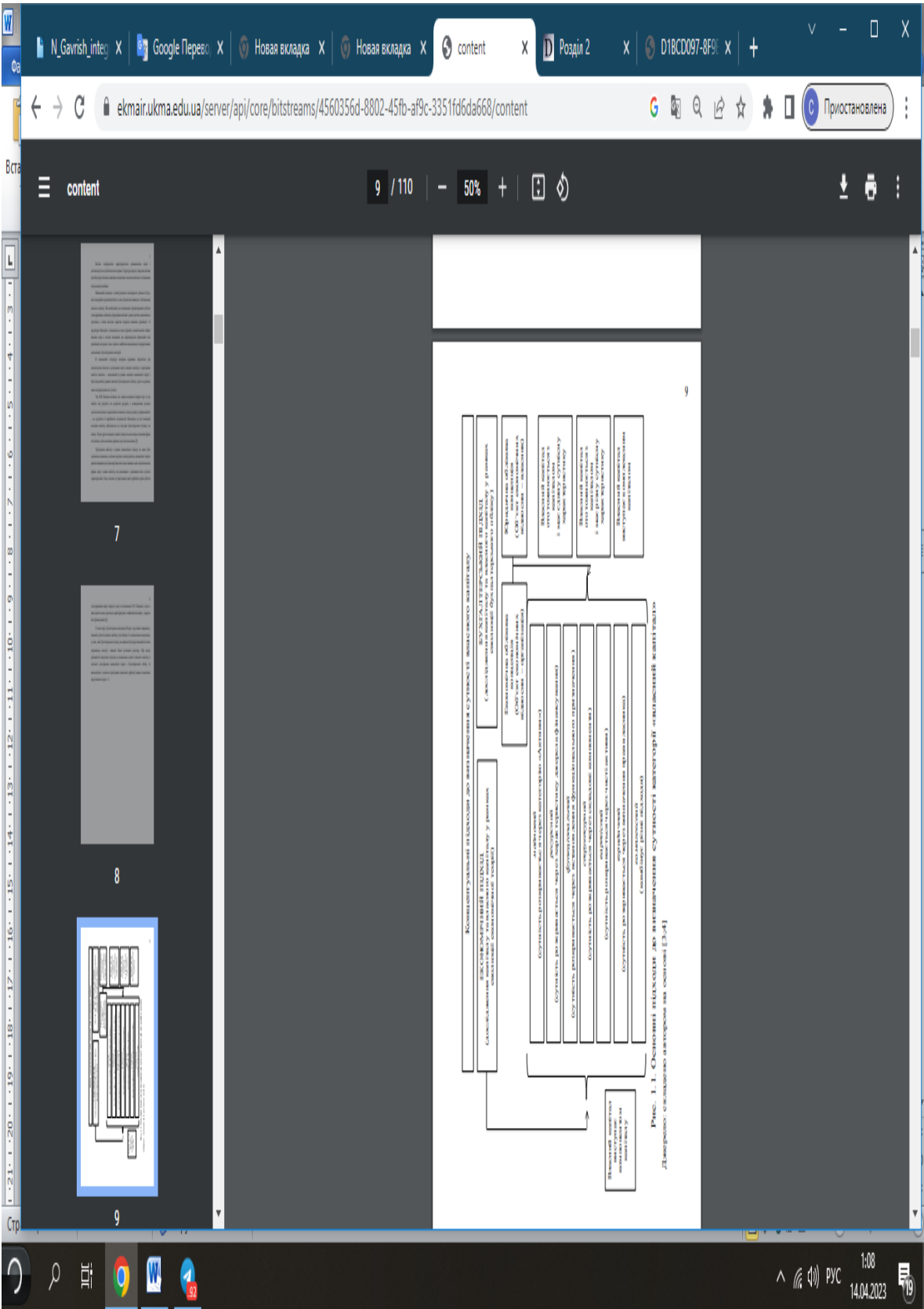

Рис. А 1. Основні підходи до визначення сутності категорії «власний капітал»

Додаток Б

Таблиця Б. 1.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

Додаток В
Таблиця В.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основи засоби	1010	603 015	567 055
первісна вартість	1011	918 427	890 971
Знос	1012	315 412	323 916
Інвестиційна нерухомість	1015		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
		11	11
інші фінансові інвестиції	1035	10	10
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	603 036	567 076

Таблиця Б. 2

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

Продовження Табл. В

II. Обороти активи			
Банки	1100	8 512	8 847
Виробничі запаси	1101		
Незавершене виробництво	1102		
Готові продукти	1103		
Товари	1104		
Поточні фінансові активи	1110		
Депозити переуступання	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	82 001	71 252
Дебиторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		
у бюджеті	1135		1 394
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебиторська заборгованість за розрахунками з зарплатних доходів	1140		
Дебиторська заборгованість за розрахунками за внутрішніми розрахунками	1145		
Інші поточні дебиторська заборгованість	1155	1 279	12 664
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	220	130
Готівка	1166		
Резерви в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частина переуступки у страхових резервах	1180		
у тому числі:			
резерви довгострокових зобов'язань	1181		
резерви збитків або резерви належних вигод	1182		
резерви незароблених премій	1183		
інші страхові резерви	1184		
Інші обороти активи	1190	32	3
Усього по розділу II	1195	102 044	94 290
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	705 000	661 366

Таблиця Б. 3

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

content 95 / 110 50%

ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4560356d-8802-45fb-af9c-3351fd6da668/content

content

94

95

95

Продовження Табл. В. 1

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (імовний) капітал	1400	175 833	175 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довіданні	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Імпліцитний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	3 904	4 455
Нерозподілений профіт (незакорисний збиток)	1420	-	350 497
Неоплачений капітал	1425	-	-
Випущений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	530 434	534 449
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	43 652	38 308
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредитні зобов'язання	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення внутрішнього перемішування	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благотворна допомога	1526	-	-
Строкові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитка або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв неароборонних прямих	1533	-	-
інші строкові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Проквітований фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивиденду	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	43 652	38 308

5:43
14.04.2023

Таблиця Б. 4

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

content 96 / 110 50%

Продовження Табл. В.1

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Корпоративні кредити (банк)	1600		
Векселі видавці	1605	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	109 809	67 990
розрахунки з бюджетом	1620	8 611	3 845
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунки з страховиками	1625	1 534	1 879
розрахунки з оплати праці	1630	6 185	6 923
Поточна кредиторська зборгованість за одержанням авансів	1635		32
Поточна кредиторська зборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за внутрішнім розрахунками	1645	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за строковою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	4 187	4 672
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені кошти доходи від перестрахованих	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	636	3 300
	-	-	-
Усього за розділом III	1695	130 991	88 669
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами шукття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	706 000	661 366

97

Таблиця В.2

Стр. 96

5:43 14.04.2023

Додаток В

Таблиця В.1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен»
на 31.12.2020 р.

97 / 110 | 50% | content

97

Таблиця В.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2020 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код раха	За період	За визначений період підприємного року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті прибутки страхових премій	2010		
Премії відшкодування, відомі суми	2011		
Премії, отримані у перестраховуванні	2012	232 312	250 516
Інші резерви нестрахованих премій, відомі суми	2013		
Інші частки перестрахованих у резерви нестрахованих премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-204 239	-215 823
Чисті повеселі збитки та страхові виплати	2070		
Високий			
Прибуток	2090	28 073	34 693
Збиток	2095		
Доходи (витрати) від інших у резервах зобов'язань	2105		
Доходи (витрати) від інших інших страхових резервів	2110		
Інші інших страхових резервів, відомі суми	2111		
Інші частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	54 735	91 914
у тому числі:	2121		
доходи від інших вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
доходи від переселеної власності біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
доходи від використання валют, номінованих на оцінкування	2123		
Адміністративні витрати	2130	-22 404	-22 385
Витрати на податки	2150	-3 043	-3 416

98

14.04.2023 5:44

Таблиця В.2

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен»
на 31.12.2020 р.**

98

Продовження Табл. В. 2

Інші операційні витрати	2180	-46 008	-80 009
у тому числі:			
витрати від власних операцій, які єдиним чином не відносяться до операційної діяльності	2181		
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансові результати від операційної діяльності:			
Прибуток	2199	10 253	10 797
Збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		2 000
Інші доходи	2240	8	1 122
у тому числі:	2241		
дохід від банківської діяльності			
Фінансові витрати	2250		
Витрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	-5 489	-881
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2275		
Фінансові результати до оподаткування:			
Прибуток	2290	4 872	12 638
Збиток	2295		
Витрати (доход) від операційної діяльності після оподаткування	2300	-870	-1 917
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2310	3 002	11 021
Збиток	2315		

Додаток Г

Таблиця Г.1.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2021 р.

99 / 110 - 50% +

99

Додаток Г
Таблиця Г.1
Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2021 р.

АКТИВ	Код розд.	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	2	3	4
1 Необоротні активи			
Необоротні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основи засобів	1010	576 366	701 294
первісна вартість	1011	901 999	1 044 500
Знос	1012	325 632	343 214
інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість інвестиційної нерухомість	1016		
Знос інвестиційної нерухомість	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокові дебіторська заборгованість	1040		
Власні податкові активи	1045		
Гривні	1050		
Власні акційні активи	1060		
Ділянки компанії у централізованих стратегічних резервних фондах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом 1	1095	576 367	701 314

Стр 99

5:44
14.04.2023

Таблиця Г.2.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2021 р.

100

Продовження Табл. Г. 1

II. Обороти активи			
Запаси	1100	8 856	8 029
Виробничі запаси	1101		
Незавершене виробництво	1102		
Готові продукти	1103		
Товари	1104		
Поточні фінансові активи	1110		
Депозити одержувані	1111		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	71 252	51 544
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	.	.
з бюджетом	1133	.	2 951
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками зі внутрішніх розрахунків	1149		
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	2 388	21 330
Поточні фінансові інвестиції	1160	.	.
Гроші та їх еквіваленти	1165	130	8 723
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Частка перестраховика у страхових резервах	1180		
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах незалежних виплат	1182		
резервах несподіваних пречей	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші обороти активи	1190	4	24
Усього за розділом II	1195	82 670	92 601
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	659 017	789 913

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2021 р.

content 101 / 110 50%

ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4560356d-8802-45fb-af9c-3351fd6da668/content

content 101 / 110 50%

Продовження Табл. Г.1

ПІСІВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (імовний) капітал	1400	175 833	175 833
Відхилення до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довіреність	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Ім'ясовий дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	4 455	4 451
Неорієнтований прибуток (нескорчений збиток)	1420	354 887	357 458
Неоплачений капітал	1425	-	-
Відлучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	535 175	537 942
II. Довірений зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	36 932	33 656
Повільні зобов'язання	1505	-	-
Довірені кредити банків	1510	-	-
Інші довірені зобов'язання	1515	-	170 318
Довірені забезпечення	1520	-	-
Довірені забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Відгодівля допомоги	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довіреного зобов'язання	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних витрат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні активи	1535	-	-
Привласнений фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивідендів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	36 932	203 974

99

100

101

Стр

5:45
14.04.2023

Таблиця Г.4
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
ПрАТ «Рошен» на 31.12.2021 р.

content

102 / 110 - 50%

100

101

102

102

Продовження Табл. Г.1

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видавці	1605		
Поточна кредиторська зобов'язаність за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1613	67 990	25 983
розрахунки і бюджетні	1620	3 859	7 410
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунки зі страхування	1623	1 879	2 328
розрахунки з оплати праці	1630	6 933	6 611
Поточна кредиторська зобов'язаність за операціями лізингу	1635		
Поточна кредиторська зобов'язаність за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська зобов'язаність по внутрішнім розрахункам	1643		
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	4 672	7 253
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені амортизаційні доходи від амортизації	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 587	4 414
Усього за розділом III	1695	86 910	51 999
IV. Зобов'язання, пов'язані з несоборговими активами, утриманими для продажу, та зручними інструментами	1700		
V. Чиста вартість активів нездержаного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	659 017	793 913

Стр

5:45
14.04.2023

Додаток Д

Таблиця Д.1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2022 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

content 109 / 110 - 50% + content Rozdil 2

ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4560356d-8802-45fb-af9c-3351fd6da668/content

content 109 / 110 - 50% +

107

108

109

109

Таблиця Г.7

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2022 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код реєстрації	За період	За аналітичний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті вироблені страхові премії	2010	373 344	299 205
премії підлягають, кваліфікація суми	2011		
премії, передані у перестраховування	2012		
інші резерви на вироблені страхові премії, кваліфікація суми	2013		
інші частки перестрахованих у резерви на вироблені страхові премії	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-318 238	-228 412
Чисті доходи від операцій на страхових виплатах	2070		
Відсотки			
Прибуток	2090	55 106	30 793
Збиток	2095		
Дохід (витрати) від операцій у резервах зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від інших страхових резервів	2110		
інші інших страхових резервів, кваліфікація суми	2111		
інші частки перестрахованих в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2130	2 582	30 872
у тому числі:	2131		
дохід від операцій з цінних паперів, що здійснюється на справедливому вартісному			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
дохід від використання капіталу, вилученого від оподаткування	2123		
Адміністративні витрати	2130	-29 956	-25 662
Витрати на збув	2150	-4 568	-3 930

Стр 109

5:55 14.04.2023 109

Таблиця Д.2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «Рошен» на 31.12.2022 р.

110

Продовження Табл. Г.2

Інші операційні витрати	2180	-11 283	-28 719
у тому числі:			
витрати від вартості активів, які оцінюються на справедливий вартість	2181		
витрати від первісної вартості біологічних активів (сільськогосподарської продукції)	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	11 887	3 781
Збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	2991	10088
Інші доходи	2240		
у тому числі:			
доход від безвідної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	-1 401	
Витрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		-996
Прибуток (збиток) від вартості інформ. на монетарній статі	2275		
Фінансовий результат фінансування:			
Прибуток	2290	130 077	3 896
Збиток	2295		
Витрати (доход) з податку на прибуток	2300	-2953	-1128
Прибуток (збиток) від операційної діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	11 125	2 708
Збиток	2355		

Стр 110

5:56
14.04.2023